

**ERZURUM İLİNDEKİ ORTAÖĞRETİM
ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI**

Sinan TAVLAŞ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Yöneticisi:

Yrd. Doç. Dr. Necip Fazıl KİŞHALI

Yüksek Lisans Tezi – 2012

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Programı

ERZURUM İLİNDEKİ ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI

Sinan TAVLAŞ

Tez Savunma Tarihi: 02/05/2012

Tez Danışmanı

:Yrd. Doç. Dr. Necip Fazıl KİSHALI

Jüri Üyesi

:Doç. Dr. Recep GÜRSÖY

Jüri Üyesi

:Yrd. Doç. Dr. Elif ŞIKTAR

Prof. Dr. Yavuz Selim SAĞLAM
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	III
TABLolar DİZİNİ.....	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ	VI
ÖZGEÇMİŞ	VIII
ÖZET	IX
ABSTRACT.....	X
1.GİRİŞ	1
2.GENEL BİLGİLER	4
2.1.Beden Eğitimi ve Sporun Tarihi Gelişimi.....	4
2.2.Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	8
2.3. Eğitimde Sporun Önemi.....	10
2.4. İlköğretimde Oyun Ve Spor Eğitimin Fonksiyonları.....	13
2.5. Beden Eğitiminin Çocukların İhtiyaçlarını Karşıladığı Alanlar	13
2.5.1. Hareket Etme İhtiyacı	14
2.5.2. Motorsal Beceriler Yoluyla Yaşantı Edinme İhtiyacı.....	14
2.5.3. Mücadele Etme ve Takdir Edilme İhtiyacı	14
2.6. Ortaöğretim Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri	15
2.6.1. Fiziksel Gelişim Özellikleri	16
2.6.2. Zihinsel Gelişim Özellikleri.....	18
2.6.3. Duygusal Gelişim Özellikleri.....	21
2.6.4. Ahlakî Gelişim Özellikleri	22
2.6.5. Gelişim Ödevleri	24
2.7. Beden Eğitimi Ve Sporun İnsan Gelişimi Üzerindeki Etkileri	25
2.7.1. Fiziksel (Organik) Gelişime Etkisi.....	26
2.7.2. Psiko-motor (Sinir-Kas) Gelişime Etkisi, ...	27
2.7.3. Zihinsel Gelişime Etkisi	27
2.7.4. Duygusal ve Toplumsal Gelişime Etkisi.....	27
2.8. Beden Eğitimi Dersinin Genel Amaçları	28
2.9. Ortaöğretimde Beden Eğitimi Dersi Uygulamaları.....	29
4.BULGULAR.....	32

3.12. Verilerin Analizi.....	32
5. TARTIŞMA	68
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
KAYNAKLAR	85
EKLER.....	90

TEŞEKKÜR

Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması konulu yüksek lisans tezim, uzun süreli bir çalışma sonunda tamamlanmıştır.

Bu çalışmanın tamamlanma süreci birçok aşamadan oluşmuştur. Her aşamanın geçilmesinde birçok kişinin yardımları ve destekleri olmuştur. Tezimin imla ve ifade hatalarını kontrol eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni Sevda AKBULUT' a, anket formunu Erzurum il merkezindeki ortaöğretim okullarında uygularken bana destek olan bütün beden eğitimi öğretmeni arkadaşlarıma ve okul yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Tez konumun belirlenmesinden tezin bitimine kadar bana yardımcı olan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Necip Fazıl KİSHALI' ya şükranlarımı sunuyorum.

Saygılarımla...

Sinan TAVLAŞ

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3. 1. Araştırma Grubunun Kişisel Bilgilere İlişkin Bulguları	33
Tablo 3. 2. Elde edilen veriler SPSS 11,5 paket istatistiklere göre ayrı ayrı hesaplandı.32	
Tablo 3. 3. Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum.	34
Tablo 3. 4. Beden eğitimi dersini özlemle beklemem.	35
Tablo 3. 5. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir.....	37
Tablo 3. 6. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor.....	38
Tablo 3. 7. Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum.	40
Tablo 3. 8. Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor.....	41
Tablo 3. 9. Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim.....	43
Tablo 3. 10. Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum.....	44
Tablo 3. 11. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum.	46
Tablo 3. 12. Beden eğitimi dersinin başarıımı artırdığına inanıyorum.....	47
Tablo 3. 13. Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim.....	49
Tablo 3. 14. Beden eğitimi dersini seviyorum.....	50
Tablo 3. 15. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım.....	52
Tablo 3. 16. Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım.	53
Tablo 3. 17. Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum.	55
Tablo 3. 18. Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum.	57
Tablo 3. 19. Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım.	58

Tablo 3. 20. Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem.	60
Tablo 3. 21. Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor.	61
Tablo 3. 22. Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor.....	62
Tablo 3. 23. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum.	64
Tablo 3. 24. Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam.	66

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2. 1. Ergenin Beden İmajının Oluşumunu Etkileyen Faktörler	18
Şekil 2. 2. Ergenin Duygusal Problemlerini Etkileyen Faktörler	22
Şekil 3. 1. Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum.	35
Şekil 3. 2. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir.....	38
Şekil 3. 3. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor.	39
Şekil 3. 4. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor.	41
Şekil 3. 5. Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor.	42
Şekil 3. 6. Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim.	44
Şekil 3. 7. Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum.....	45
Şekil 3. 8. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum	47
Şekil 3. 9. Beden eğitimi dersinin başarımı artırdığına inanıyorum	48
Şekil 3. 10. Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim.	50
Şekil 3. 11. Beden eğitimi dersini seviyorum.	51
Şekil 3. 12. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım.....	53
Şekil 3. 13. Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım.	54
Şekil 3. 14. Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum.....	56
Şekil 3. 15. Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum.	58
Şekil 3. 16. Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşıyorum.	59
Şekil 3. 17. Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem.	61

Şekil 3. 18. Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor.	62
Şekil 3. 19. Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor.	64
Şekil 3. 20. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum.	65
Şekil 3. 21. Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam.	67

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Erzurum’da dünyaya geldim. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Erzurum’daki çeşitli okullarda tamamladım.1995 yılında Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunun yaptığı özel yetenek sınavlarını kazanarak aynı okula kaydımı yaptırdım. 1999 yılında Atatürk Üniversitesinden mezun olduktan sonra 2000 yılında devlet memurluğu sınavını kazanarak Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen olarak görev yapmaya başladım. Halen aynı kurumda beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda üniversitede yüksek lisans öğrencisi olarak eğitimime devam etmekteyim. Evli ve iki çocuk babasıyım.

ÖZET**ERZURUM İLİNDEKİ ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI**

Araştırmanın amacını, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi, sınıflarına ve cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki farklılıkların incelenmesi oluşturmaktadır. Bu araştırma 2010–2011 eğitim ve öğretim yılında Erzurum il merkezine bağlı 2 Anadolu lisesi, 1 Anadolu öğretmen lisesi, 1 kız teknik ve meslek lisesi, 1 meslek lisesi, 1 özel lise ve 1 tanede fen lisesi olmak üzere toplam 7 ortaöğretim kurumunda yapılmıştır. Araştırma, eğitim ve öğretime devam eden 9. 10. 11. ve 12. sınıf öğrencileri arasından rastgele seçilen 1133 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniği uygulanmıştır. Araştırma için uygulanan anket formu bir bölümden oluşmaktadır. Anket formu, öğrencilerin kişisel bilgi ve özelliklerini içeren 22 sorudan oluşmuştur. Araştırmanın sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin tamamına yakınının beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum besledikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim Öğrencileri, Beden Eğitimi Dersi, Tutum.

ABSTRACT**INVESTIGATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TO
THE PHYSICAL EDUCATION LESSON IN ERZURUM**

The purpose of the study is to determine the attitudes of secondary school students to physical education lesson, to examine the differences of the students' of different sexes and different classes attitudes towards the physical education lesson and to examine the differences of the attitudes towards the physical education lesson. This research has been made in 2010-2011 Teaching and Training Year in totally seven institutions that are two Anatolian High Schools, one Anatolian Teacher Training High School, one Technical and Vocational High School for Girls, one Vocational High School, one private High School and one Science High School in Erzurum. The research has been limited to 1133 students selected randomly that are going on their education in 9th,10th,11th and 12th classes. The data collection technique of the research is survey technique. The questionnaire form applied for the research consists of one section. The questionnaire consists of 22 questions asking for personal informations and features of the students.

Keyword: secondary school students, physical education lesson, attitude

1.GİRİŞ

İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşayabilmesi, iyi ilişkiler kurabilmesi, sağlıklı ve dürüst davranabilmesi, düşünce gelişiminin yanında, bedensel ve ruhsal gelişimine de bağlıdır. ¹

Beden eğitimi, eğitimin, insanın beden sağlığını ve becerilerini geliştirmeye yönelik dalına denir. Bir bütünlük içinde beden eğitimi, eğitim amaçlarının çoğunun hareket yoluyla kazandırılabilmesi tek disiplindir. Beden eğitimi, insanın zihinsel eğitim kadar bedensel eğitime gereksinmesi olduğu düşüncesine dayanır. Beden eğitimi insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük bir rol oynar. ¹ Beden eğitiminin geçmişi, uygarlıklar tarihi kadar eskidir.

İnsan yaşamı boyunca hareket etmek mecburiyetindedir. İnsanların sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürdürülmesi için beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gerek vardır. Çünkü hareket halinde kendisini daha sağlıklı, daha zinde ve daha mutlu hisseder. Hareketsizlik durumunda ise organizma ve organizmaya ait tüm sistemlerin fonksiyonlarında gerilemeler olmakta, kaçınılmaz olarak bu durum bireyin bedensel ve zihinsel yönden çöküşünü de hızlandırmaktadır. Son yıllarda yapılmış bilimsel çalışmalar göstermektedir ki hareketsiz yaşam şişmanlık, kalp damar hastalıkları ve benzeri sorunlar yaşamımızı olumsuz etkilemektedir. Bu bakış açısı değerlendirildiğinde Avrupa Birliği OECD ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların çalışmaları ve kararları da beden eğitimi ve sporun eğitim ortamlarında önemini ortaya koymakta ve eğitim ortamlarında beden eğitimi ve sporun eskiye oranla daha fazla yer verilmesini öngörmektedir. ²

Okullarda beden eğitimi derslerini koyan ilk ülke ise 1814'te Danimarka oldu. Daha sonra Danimarka'yı başka ülkeler izledi. Bugün, ilköğretimin zorunlu olduğu

hemen bütün ÷lkelerde beden eğitimi ders programında yer alır. Beden eğitimi derslerinde öğrencilere bedenlerini geliştirme ve formda tutmanın yanı sıra, başkalarıyla işbirliği yapma, kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanıma da öğretilir. Öğrencilik yıllarını geride bırakan yetişkinler de, bu tür etkinliklere katılabilirler.

Beden eğitimi dersleri yaş gruplarına göre uygulanır. Çok küçük çocukların beden eğitiminde öncelikle koşmak, tırmanmak, zıplamak ve oynamak gibi doğal hareketlerini geliştirmesi amaçlanır. Daha büyük çocuklara ise, özel eğitim görmüş öğretmenlerce temel beden eğitimi dersleri ve yarışmaya yönelik spor etkinlikleri öğretilir. Yüzme, jimnastik, atletizm ve tüm takım sporları bu tür etkinlikler arasında sayılır.³

İlköğretim okullarına verilen “kesintisiz ve zorunlu eğitim” görevi, aynı zamanda “kesintisiz ve zorunlu beden eğitimi” anlayışını da beraberinde getirmektedir.⁴ İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor etkinlikleri sekiz yıllık bir süreyi kapsamaktadır. İlköğretimin ilk beş yılında çocuklar vücutlarının parçalarını kullanmayı ve önemli hareket örneklerini ayırt etmeyi ve mekanik prensipleri öğrenmeyi, kurallara göre davranmayı, denge ve zamanı, alanı kullanma gibi tecrübeleri kazanabilirler. İlköğretimin birinci kademesinde Beden Eğitimi programı başarılı olduğu takdirde çocuklar, ilköğretimin ikinci kademesinde geleceğe dönük plânlanan hareket aktivitelerinde yer alan becerileri kazanabilirler. Yine ilköğretimden sonra bir üst öğretim kademesi olan ortaöğretimde, ilköğretimde uygulanan Beden Eğitimi dersi öğretim programlarının gerektiği gibi uygulandığı varsayılmakta ve program bunun üzerine kurulmaktadır.⁴

Ülkemizde ortaöğretim kurumlarında ise bütün sınıflarda beden eğitimi dersi haftada 2 saat olacak şekilde zorunlu hale getirilmiştir. Öğrencilerin zorunlu eğitimleri

dahil toplam 12 yıl boyunca almaları gerekli olan beden eğitimi derslerinde başarılı olabilmeleri ve derslerin verimli şekilde işlenebilmesi için öğrencilerin derse karşı ilgi, beceri ve tutumları son derece önemlidir. Öğrencilerin derse karşı olan tutumları ne kadar olumluysa başarılı olmaları o kadar kolaydır. Olumsuz tutumlar hem öğrencinin başarısız olmasını tetikler, hem de dersin işlenişinde aksamalara neden olur. Bu aksaklıkların ortadan kaldırılabilmesi için çok sayıda bilimsel araştırmaların yapılması gerekmektedir.

Bizde yaptığımız bu çalışmadaki anketler sonucunda öğrencilerin yaş, sınıf ve cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarını inceleyerek istatistiki verilerler ortaya koymaya çalıştık. Bu verilerinde eğitim camiasına ve beden eğitimi öğretmenlerine bir kaynak olması amaçlanmıştır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1.Beden Eğitimi ve Sporun Tarihi Gelişimi

İnsan topluluklarını millet yapan kültür unsurlarından birisi de spordur. Spor kişisel olduğu kadar, sosyal bir olaydır. Türk milletinin sosyal tarihinin çağlar içindeki akışında yaşadıkları ortam, meydana getirdikleri spor aktivitelerinde etkili olmuştur.⁵

Yakın tarihimize baktığımızda Beden eğitiminin batıda olduğu gibi hayata dönük bir ders olarak kabul edilerek ,okulların ders programlarında yer alması Tanzimat dönemi ile birlikte başlamıştır.İlk yenileşme hareketlerinin(1773-1839) olduğu dönemlerde açılan askeri okullardan harbiye askeri okulları, harbiye idadileri lüzumlu aletler ve tesisler yaptırılarak beden eğitimi ve spor jimnastik ilk olarak 1863’de ders programlarında yer almaya başlamıştır.⁶

1863-1903 ‘‘Türk spor tarihinde ‘‘sporun beden eğitimine bağlı olarak geliştiği dönem olarak adlandırılır. Yani bu dönemde beden eğitimi ve spor, okullarda jimnastik dersleri ile özdeşleştiği dönemdir. Harbiye’ye ilk olarak ‘‘Martini’’adındaki bir ecnebi jimnastik öğretmeni olarak tayin edilir. Daha sonraları kitapsız tedrisatın eksik olacağı düşünülmektedir,askeri mütercim olan Miralay Mustafa Hami bey’e bir jimnastik kitabı yazması vazife verilir.⁷

1869 yılında Osmanlı devletindeki eğitimi düzenleyen nizamnamelerden biri sayılan ‘‘Maarif-i umumiye nizamnamesi’’ yayınlanır. BU nizamnamenin okul programları kısmında sübyan mekteplerinde Darülfünuna kadar olan bütün okullarda öğretilen dersler ve saatleri belirlemiştir. İşte bu nizamnamede erkek rüştiyelerine jimnastik dersinin de konduğunu göstermektedir. Bu nizamnamede yer alan dersler daha sonraları birçok değişikliklere uğramışlardır. Bundan dolayı 1874 yılında erkek

rüştiyelerin ders programlarında jimnastik derslerine yer verilmemiştir. Bu yüzden o yıllarda orta dereceli okullarda olduğu gibi kendini tam olarak kabul ettirip programa girememiştir.⁸

1892 yılında İstanbul'da kurulan Aşiret Mektebinin birinci sınıflarına''Talim '' dördüncü sınıflarına''Ayak Talimi''dersleri konulur. Askeri mekteplerden; Bahriye Mektebinin ve Maçka Askeri Mektebinin ve daha sonra da Darüşşafaka Mektebi'nin dersleri arasına, beden eğitimi dersleri konur.

1897 yılında Mühendishane-i Berri-i Hümayun'u (Kara Harp Okulu) bitirerek istihkam teğmeni olan Selim Sırrı (Tarcan) 1901'de Mühendishane-i Harbiye'de jimnastik ve eskrim öğretmenliği yapar. Ayrıca Topçu idadisi (lise) ile Hendese-i Mülkiye'de beden eğitimi öğretmenliği yapan Selim Sırrı 1908 'de İstanbul'da Mercan yokuşunda bir hanın içerisinde''Terbiye-i Bedeniye Mektebini açar. Bu okul Türkiye'de açılan ilk özel beden eğitimi okuludur.⁹

Açılan bu özel okulun programında jimnastik, kılıç, boks ve atıcılık dersleri vardır ve okul daha önce Fransa'dan gelmiş olan jimnastik öğretmenlerinin açmış oldukları özel okullardan pek farklı değildir.¹⁰

Askeri eğitim-öğretim kurumlarından olan acemi oğlanlar mektepleri ile cambazhanelerde de Beden Eğitimi ve Spor, askeri talim olarak yaptırılırdı.

Osmanlılarda Beden Eğitimi sporun iyi asker yetiştirmek amacı ile askeri okullarda da talim olarak yapıldığı bilinmektedir. Bu yeni askeri okulların açılmasıyla batılı anlamda Beden Eğitimi Sporunda (yani Beden Eğitimi sporu, hem talim hem de eğitimin bir parçası olarak görülen fikir) bu yeni açılan okullarda ders olarak yer almaya başladığını görüyoruz. Örneğin açılan askeri okullarda "Harbiye ve Askeri İdadileri" lüzumlu alet ve tesisler yaptırılarak jimnastik dersi programları konmuştur (1863) ¹¹

Tanzimat dönemiyle birlikte beden eğitimi sporun Batı’da olduğu gibi hayata dönük bir ders olarak kabul edilip, okulların ders programlarında yer almaya başlamıştır. Zaten ilk yenileşme hareketlerinin (1773-1839) olduğu dönemlerde açılan askeri okullardan harbiye askeri idadileri lüzumlu aletler ve tesisler yaptırılarak, Beden Eğitimi Spor jimnastik ilk olarak 1863’de ders programlarında yer almaya başlamıştır.⁶

Harbiye ve askeri idadilerden sonra 1884’de Bahriye Mektebi’nin eğitim - öğretim programına jimnastik dersi konur. Böylece günümüzden 124 yıl önce askeri okullarımızda batılı anlamda Beden Eğitimi Spor dersinin jimnastik dersi ile özdeşleştirilerek tatbikatına başlanmış olur.¹¹

Beden eğitimi spor tarihimizde önemli yer tutan eğitimcilerimizden Selim Sırrı Tarcan beden eğitimi sporun ders olarak okul programlarımıza ilk olarak Galatasaray lisesi ile girdiğini belirtmektedir.¹² 1 Eylül 1896 yılında “Mektebi Sultanı” adıyla açılan Galatasaray Lisesi Fransız Eğitim sistemini kendine örnek alarak açılmıştır. Böylece Türk Kültür yaşantısında Batı’ya açılan bir pencere pozisyonunda olan Galatasaray Lisesi yepyeni bir programlar faaliyetine geçerken müfredat programında jimnastik dersine yer vermiştir. Okulun açıldığı ilk yıllarda görev alan öğretmenlerin çoğu Fransa’dan getirtilmişti. Fransa dan getirtilen öğretmenler arasında Beden Eğitimi öğretmeni de vardı. Galatasaray Lisesi, Türk Beden Eğitimi Spor Tarihinde önemli yeri olan okullarımızdan birisidir. Türk sporuna yön verecek eğitimci ve sporcular Galatasaray Lisesinden yetişmiştir. Selim Sırrı Tarcan, Faik Üstünidman, Vildan Asır Savaşır. Ayrıca birçok batı tarzındaki spor branşlarının da bu okulda başladığı bilinmektedir. 1870 atletizm, 1873 yüzme, kürek, 1898 bisiklet¹³ yine 1905 yılında kurulan Galatasaray Kulübü’nün ilk üyeleri ve sporcularının da Galatasaray Lisesi (Mektebi Sultani) öğrencileridir.¹⁴

Yabancı okullardan olan Robert Kolej ide Türk spor tarihinde yer alan okullardan birisidir. Çünkü basketbol ve su topu (1904) gibi spor branşları ilk olarak Türkiye'ye bu okul vasıtası ile girmiş ve ilk müsabakalarda yine bu okul aracılığı ile yapılmıştır. İlk deneme su topu müsabakası ve basketbol maçı bu okulda yapılmıştır.¹⁵

Cumhuriyet ilan edildikten sonra Atatürk Beden Eğitimi Spor faaliyetlerini milli eğitimin temel unsuru saymıştır. Atatürk beden eğitimi sporun önemini belirterek ders olarak örgün eğitim içinde yer almasını ve önemsenmesini sağlamıştır. Ayrıca her yaştaki kişiye de spor imkanının sağlanması gereğini belirtmiştir.¹⁶ Cumhuriyetle birlikte, beden eğitimi dersi üniversiteler dışında tüm örgün eğitim kurumlarında (ilk, orta, lise, meslek ve teknik okullar, öğretmen yetiştiren okullar) haftada bir veya iki saat olarak müfredat programlarında yer verilmiştir.

Genel liselerde beden eğitimi 1927 yılı müfredat programlarında lise 1 ve 2'de 3'te birer saattir. Hıfzı Doğan 'a göre 1924-1980 yılları arasındaki dönemde diğer ders saatleri içinde yeri % 49'dur. Hıfzı Doğan yine 1934-1972 yılları arasında lise fen programında okul zamanının derslere göre dağılımının beden eğitimi açısından hesabı yine % 49 olarak bulmuştur. Kız meslek liseleri programlarında spor eğitimi 1929 yılında 1 ve 2. Sınıflarda ikişer saattir. 3. Sınıfta yoktur. 1933-1936,1942-1947 yılları arasında 1 ve 2. Sınıflarda birer saattir. 3. Sınıfta yoktur. 1936-1970 'de 1-2-3'de birer saattir. 1970 yılından sonraki program 1. Ve 2. Sınıfta ikişer, 3. Sınıfta birer saat beden eğitimi vardır. Öğretmen meslek liseleri 1924 yılında 2. Sınıfta birer saattir. Son sınıfta yoktur. 1931 yılında 1-2. İkişer saattir ve 3'de yoktur. 1932 yılında 1 ve 2'de ikişer saat, 3'de birer saattir. 1937 yılında her üç sınıfta birer saattir. 1953 yılında her iki sınıfta ikişer saattir.¹⁷ Ancak 1981-1982 yılında yapılan düzenlemeye göre lise 1'de iki, lise 2

ve lise 3’de birer saattir. Ayrıca 1983 yılından itibaren de Üniversitelerde seçmeli müfredat programına konur.¹⁰

1994 yılından itibaren ilköğretim okullarında Beden Eğitimi dersi 1-2-3-4-5. Sınıflarda ikişer saat, 6-7-8. Sınıflarda birer saattir. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 10.09.1997 tarih ve 143 sayılı kararı ile 4 ve 5. Sınıflarda 4’er, 6-7 ve 8. Sınıflarda 3’er saat olmak üzere seçmeli dersler konulmuştur. Bu seçmeli dersler içinde Beden Eğitimi ve Spor da mevcuttur. 29.08.1994’den itibaren ilköğretimin ilk üç sınıfındaki bireysel ve toplu etkinlik saatlerinde öğrencilerin bireysel farklılık ve seviye grupları dikkate alınarak kültürel ve eğitici çalışmalar, folklor, mäsamere, konser ve müzik diyalog, grup tartışmaları, güzel konuşma ve yazma, güzel yazı çalışmaları, sergi düzenleme ve gezip görme gezisi, gözlem ve incelemeler, bilmece, bulmaca, atışma, sayışma, şarkı ve türkü söyleme, soru sorma ve cevaplama, bildiklerini düşündüklerini ve duyduklarını anlatma, oyun ve beden eğitimi, TV seyretme, bilgisayar oyunları, bahçe etkinlikleri, koleksiyonculuk, bitki ve çiçek yetiştirme vb. etkinlikler yapılır.

Gerektiğinde uygun ortamlarda bireysel ve toplu etkinliklerle müzik ve beden eğitimi çalışmaları ortak programlarla yürütülebilir. Ayrıca bireysel ve toplu etkinlikler notla değerlendirilmez.

2.2.Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Çağdaş Beden Eğitimi sisteminin amacı, genel eğitimin amaçlarına uygun olarak insanların manevi zenginliğini, ahlaki temizliğini ve fiziki uygunluğunu uyumlu bir şekilde geliştirmektir. Çağdaş beden eğitimi sisteminin amacı, sağlıklı yaşamayı, yaratıcı emeği, vatani korumayı ve fiziki bakımdan yetenekli mükemmel insanlar yetiştirmektir. Ayrıca çağdaş beden eğitimi, modern toplumun oluşmasından, ihtiyaç

duyulan ve bu nedenle genel eğitim sistemi insanların kendisinde manevi zenginliği, ahlak temizliği ve fiziki olgunlaşmayı uyumlu bir şekilde geliştirilirken diğer taraftan her yönüyle gelişmiş insan olmasının avantajlarını da hayata geçirmeyi hedef alır.¹⁸

Eğitimin önemli bir parçası olan Beden Eğitimi ve sporun iki temel amaç etrafından toplamak mümkündür.

1. Beden Eğitimi ve sporun temel amacı; kişilerin fiziksel etkinlikler, yani hareketler yolu ile eğitimini sağlayarak her kişinin hareket kapasitesinin en üst düzeyine çıkmasına yardımcı olmaktır.

2. Beden Eğitimi ve Sporun özel amaçları; Kişilerin fiziksel gelişmelerine yani fizyolojik kapasite ve özelliklerin en iyi biçimde gelişmesine yardımcı olma, sağlıklı olabilmek için yaşama alışkanlıkları kazandırma, çok çeşitli motor becerileri geliştirecek günlük fiziksel etkinliklere katılma isteği uyandırma, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin önemini kavrama, çevresine uyum sağlamasına yardımcı olma, iyi ve arzu edilen sosyal alışkanlıklar kazandırmasına yardımcı olma, grup ve takım etkinlikleri yoluyla başkaları ile sosyal ilişkide bulunarak onlarla anlaşabilme ve dolayısıyla sağlıklı bir iş birliği yapabilmeyi geliştirme, iyi bir lider ve aynı zamanda iyi bir izleyici olabilme ve sorumluluklar kabul edebilme özellikleri geliştirebilme, spor etkinlikleri arasında kendine güvenerek ve bilinçli olarak hareket etmesini sağlama, kurallara uyma yani kurallar geliştirme ve duruma göre kurallarda değişiklikler yapmanın önemini kavrama, başkalarına karşı dürüst, hoşgörülü ve saygılı davranmayı geliştirme, kendini gerçekleştirme, güçlü ve zayıf yönlerini tanıyarak sınırlılıklarını bilme, kendine güven duyma ve davranışlarını kontrol edebilme, demokratik bir ortamda başkaları ile yarışmak ve sonuçta yenmek ya da yenilmek gibi durumlarla

karşılaşarak deneyim kazanma, boş zamanlarını yararlı bir biçimde kullanmayı amaçlama.¹⁹

Spor ve beden eğitimi ferdin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönünü harekete geçiren bir önemli faktördür.²⁰

Beden eğitimi ve spor, eğitim amaçlarının çoğunun, hareketler yoluyla kazandırılabilceği bir disiplindir. Beden eğitimi, tarih boyunca savaşa hazırlık, sağlıklı olmak gibi amaçların yanı sıra zihinsel, duygusal becerilerin kazanılması amacını taşımıştır. Eğitimde beden eğitiminin amaçları üzerinde duran pekçok düşünür vardır. Bunlardan Dewey, bireyin gereksinimlerinden, ihtiyaçlarından, harekete yaratıcı etkinliklere önem verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Türk toplumunda beden eğitimi ve sporda, askeri amaçlara öncelik verilmiştir. Beden eğitimi bireyi, motor, zihinsel ve duygusal yönden geliştirmeyi amaçlar.²¹

2.3. Eğitimde Sporun Önemi

Bir eğitim şekli olarak sporu fiziki ruhi bir eğitim olarak düşünürsek, spor ile eğitimin özdeş olduğunu belirtebiliriz. Eğitim, genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir. Eğitim eğitimden faydalananların sosyal tabakalaşma piramidinde yukarı doğru hareketlilik kazanmaları ile elde edecekleri sosyal statü sayesinde meslek sahibi olmalarına da zemin hazırlamaktadır.²⁰

Spor, yoğun kişiler arası ilişkiler yanında yaygın grup yaşantıları sergileyen bir olgu olarak hem sosyal bir nitelik taşımakta, hem de sosyal bir ihtiyaç sayılmaktadır. İşte bu nedenle, sporun doğrudan kültürün veya onun her toplumda ayrı şekil ve muhtevada ortaya çıkardığı kültürel yapı elemanlarının tesiri altında yaşadığı

söylenebilir.²² Spor eğitimi, hem fertleri eğitici ve vasıflı hale getirerek gerekli bilgi ve kabiliyetlerle donatmakta hem de sosyal çevrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine yardımcı olmakta, sağlıklı ve düzenli bir toplumun ortaya çıkarılmasına yardımcı olmaktadır.²⁰

Sportif olay da sosyal ilişkiler geliştiren ve sağlıklı kılan bir faktör olduğuna göre sosyal bütünleşme üzerinde doğrudan etkili olabilmektedir. Bir sosyal olarak spor, eğitim kapsamı içinde düşünüldüğüne göre, eğitimin ekonomik kalkınmaya katkısından bahsederken, spor için ayrılan kaynakların ve faaliyetlerinde aynı görevi yerine getireceğini belirtebiliriz.

O halde ülkelerin sahip oldukları yapı, bir açıdan insanların spora yönelik taleplerini belirleyen bir faktör olarak yine bir başka açıdan da bu taleplere cevap verilmesini mümkün kılan faktör olarak karşımıza çıkar.²³

Aslında eğitimin gayesi, fertleri duyarlı hale getirmektir. Spor bir zeka ve ihtimal oyunudur. İşte spor eğitiminin de gayesi, fertlerin hem fiziki hem psikolojik gelişmelerini sağlaması, sosyal hayatta hazır ve yaratıcı kılmak amacına dönüktür. Gerek eğitim, gerek ekonomik, gerek sosyoloji, kendilerine özgü metotları ve ölçüleri içinde hem ferdi hem de toplumu kapsamaktadır. Spor eğitimi de, diğer eğitim şekilleri gibi ferde hem statü sağlamakta, hem de gelir seviyesini yükseltebilmektedir.²⁰

Nitelikleri itibariyle spor, sadece boş zaman faaliyeti değildir. Onu eğitim, fizyoloji, psikoloji, sosyoloji, sağlık, gençlik, çalışma hayatı, sosyal güvenlik gibi sahalardan veya konulardan ayrı düşünebilmek mümkün değildir.²⁰

Sporun öneminin anlaşılmasından ve yaygınlaşmasında, boş zamanın sporla doldurulmasının yeri, her halde inkar edilemez. “Kitle sporu” ve “hayat için spor” parolaları altında farklı meslek ve statüdeki fertleri spora aktif olarak çekebilme

yollarından birisi de fertleri boş zaman faaliyetlerinde spor yapma eğilimlerini teşvik etmektir.²⁰

İdealistlik düşüncede ‘‘spor eğitimi’’kişide fizik gelişiminden çok daha fazla kavramları ifade etmektedir ve etmelidir.²⁴ Spora bağlı olarak ‘‘Kondisyon Gelişimi’’,kişilik gelişimine yardımcı olmaktadır. Kişinin daha süratli, dayanıklı, kuvvetli ve hareketli olması, kendine güven, kendini tanıma gibi kişiliğin oluşması ve şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle spor, toplumun diğer ölçülerine göre şekillenmiş bir kısım ‘‘idealler’’ çevresinde oluşan kavramlardaki davranış biçimlerinin şekillendirildiği alışkanlıkları sağlayan bir araç olmalıdır. Burada öğretmen veya eğitici, öğrenen için bir modeldir ve bu kavramda spor eğitimi yaşam içindir. Bu nedenle, yaşamı düzenleyecek şekilde yaşam boyu sürecek alışkanlık içerisinde ele alınmaktadır.²³

Sporda planlı bir eğitimden bahsetmek mümkün değildir. Türkiye’de sporu planlı bir eğitim sürecine değil de, kültürel akışın tabii seyrine bırakmak toplumda spora karşı ilgisizliğin artmasına sebep olabilir. İşte bu nedenle sporun yaygın ve örgün eğitim içinde ele alınması bir mecburiyet gibi görülmektedir.²²

Eğitimin yayılması ve buna paralel olarak sporun okul müfredat programlarına alınışı fertlerin spora katılımlarını olumlu yönde etkileyebilir. Zira ‘‘Sosyologlar eğitim düzeyinin arttığı oranda bireylerin boş zaman değerlendirme faaliyetlerine geniş ölçüde ve teksifi olarak katıldıklarını saptamışlardır.’’²⁵

Spor eğiticilerinin beden eğitimi derslerinde bazı spor türlerine ağırlık vermek suretiyle onları öğrencilere benimsetmeleri ve uygulamaları mümkündür. Bu durum gençlerin ileri ki yıllarda spora katılımları açısından da önemli olmaktadır. Zira fertler

geçmişte okullarında kazandıkları tecrübe veya alışkanlıktan dolayı spora katılabilirler.²²

2.4. İlköğretimde Oyun Ve Spor Eğitimin Fonksiyonları

İlköğretimde müfredatlarda sürekli yer alan oyun ve sporun eğitiminin Çocuklar üzerindeki işlevlerini şu şekilde sıralayabiliriz; bedeni gelişimi, zihinsel gelişimi, ruhsal gelişimi, fizyolojik gelişimi, moral yönünden gelişimi ve eğitimi, her yönden sağlıklı gelişimi, eğitici oyunla yaşamının temel yasalarını, kanunların keşfedilmesi, hüner ve beceri kazandırılması, kendilerine, aile, toplum ve hayata bağlı olmalarının sağlanması, enerji, neşe, canlılık, hayat dolu olmak v.s. ile çocuğun sistemli, planlı, programlı, organizeli olmasını sağlaması, ahenkli, verimli, uyumlu ve mutlu toplumları meydana getirmek için, küçük yaştan itibaren eğitici oyunlarla yetiştirilmesi, hayatın zevklerinden, mutluluklarından mahrum kalmamaları için onları eğitici oyun ortamında bırakılması, eğitici oyunla zihin, beden, fikir yorgunluğunun giderilmesi, asabi kuvvetlerden eğitici oyunla kurtarılması ve fazla enerjilerini olumlu yönde harcanılması, eğitici oyun çocukların uzuvlarının emniyet sübapı ve fazla kuvveti sarfetmeden hayat ilmine hazırlamada küçük büyük herkes için tabii ihtiyaç olduğunun anlatılması.²⁶

2.5. Beden Eğitiminin Çocukların İhtiyaçlarını Karşılادığı Alanlar

Avrupa konseyi spor geliştirme komitesinin yayınladığı bildiriye göre ilkokullar da beden eğitimi, çocukların şu temel ihtiyaçlarını karşılar.²⁷

2.5.1. Hareket Etme İhtiyacı

Çocukların sağlıklı ve düzenli olarak gelişebilmeleri, ancak kendilerine uygun olan fiziksel etkinliklere katılmaları ile mümkün olabilir. Beden Eğitimi derslerinde çocuklara koşma, sıçrama, çekme, atma, vurma, itme, takla atma, yuvarlanma, oyun oynama olanakları sağlanır. Temel hareketler, basit jimnastik hareketleri ve oyunları olarak adlandırılan bu faaliyetlerle onların hareket etme ihtiyaçları karşılanır. “Eğer bir çocuk daha sonraki yıllarda da aktif bir hayat yaşamak istiyorsa, aktif hayat yaşamamanın zevkini ve alışkanlığını çocukluktan itibaren almaya başlamalıdır.”²⁸

2.5.2. Motorsal Beceriler Yoluyla Yaşantı Edinme İhtiyacı

Çocukların çeşitli etkinlikler yoluyla elde ettiği yaşantılar, onların fiziksel gelişimlerinin yanı sıra, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri için de önemlidir. Liderlik yapmayı, lidere ve kurallara uymayı, başkalarının haklarına karşı saygılı olmayı, dürüst ve adil davranmayı öğrenirler. Böylece çocuk bencilliği yenerek alınganlıktan kurtulur. Oyunda çocuk kendinden üstün olanı taklit etme olgunluğu gösterirken yeniden üstün olma hırısını kazanır.

2.5.3. Mücadele Etme ve Takdir Edilme İhtiyacı

Fiziksel etkinliklerde kazanılan başarılar, çocukların kendilerini gerçekleştirmelerine, kendilerini daha iyi tanımalarına ve kişiliklerinin gelişmesine yardımcı olur. Grup ve takım oyunları ile diğer fiziksel etkinlikler sırasında çocuklar, kontrollü bir ortamda dürüst olarak başkaları ile mücadele etmeyi öğrenirler. Özellikle çekingen ve içe dönük çocuklar için beden eğitimi derslerinde yaratılan bu tür ortamlar

çok yararlı olmaktadır. Çocuklar bu tür etkinlikler yoluyla kendi vücut yapılarını ve kişiliklerini tanıma, eksik yönlerini geliştirme olanağı elde ederler.

2.6. Ortaöğretim Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri

Ortaöğretim okul veya kurumları: İlköğretimden sonra dört yıllık öğretim veren ve bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vererek hayata ve yükseköğretime hazırlayan programların uygulandığı resmî ve özel örgün ortaöğretim okul veya kurumlarını ifade etmektedir. Ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin yaş ortalaması 14-18 arasında değişmektedir. Ortaöğretimdeki öğrencilerin yaşları göz önüne alındığında bu çocukların gelişim dönemlerinin ergenlik çağına rastladığı görülmektedir. Ergenlik, insanlarda meydana gelen "yetişkinliğe ilk adım" evresidir. Ergenlik, çocukluk çağı ile yetişkinlik çağı arasındaki geçiş dönemidir. Ergenlik, bireyde çocuksu tutum ve davranışların yerini yetişkin tutum ve davranışlarının aldığı, cinsiyet yetilerinin kazanıldığı, bireyin erişkin rolüne psikolojik ve somatik olarak hazırlandığı dönemdir. Çocukluk çağı olarak adlandırılan yaşlarda, sosyal toplum bilinci (süperego) gelişmemişken, ergenlik dönemine giren gençlerde toplumsal kabullenilme, bir grubun parçası olma (süperego ve ego) kavramları gelişir. Vücut hormonlarından cinsiyet ile ilgili olan (sekonder cinsiyet hormonları) östrojen veya androjenlerin üretimi bu dönemde pik yaptığından ergen adayının psikolojisi sebepsiz değişimler gösterir. Genel olarak 12-20 yaş arası ergenlik dönemi olarak adlandırılır.

Ergenliğe giriş yaşı; genetik (ailesel), ırk, sosyoekonomik şartlar (çocuk yaşta evlendirme, ağır bedensel yük altında çalıştırılan çocuklar) ve iklim gibi faktörlerden etkilenir. Bazı Zenci kabileleri ve eski Araplarda ergenlik iklimin etkisiyle daha erken

başlarken Kuzey yarım küredeki Norveç, Finlandiya gibi az güneş alan soğuk bölgelerde ergenlik yaşı daha geçtir. Genel olarak kızların erkeklere oranla iki yıl kadar önce olgunlaşmaları nedeniyle bu dönem ülkemizde kızlarda 10-12 yaşları arasında erkeklerde 12-14 yaşları arasında başlar. Ergenliğin sonuna doğru bu farkın kapandığı görülür. Ergenliğe giriş için kesin bir zaman yoksa da genel olarak kızlar 9-13 yaş arasında ve erkeklerden daha erken ergenliğe girerler. Ancak belirtilen bu yaş sınırları kalıtımın ve çevrenin etkisi ile kişiden kişiye farklılıklar da göstermektedir. Bazı öğrenciler ergenlik dönemine erken veya geç yaşlarda girebilmekte iken; bazı öğrenciler bu dönemi erken veya geç tamamlayabilmektedirler.

Ortaöğretim öğrencilerinin gelişim özelliklerini beş ana başlık altında toplayarak incelemek mümkündür.

- Fiziksel Gelişim Özellikleri,
- Zihinsel Gelişim Özellikleri,
- Duygusal Gelişim Özellikleri,
- Ahlaki Gelişim Özellikleri,
- Gelişim Ödevleri.

2.6.1. Fiziksel Gelişim Özellikleri

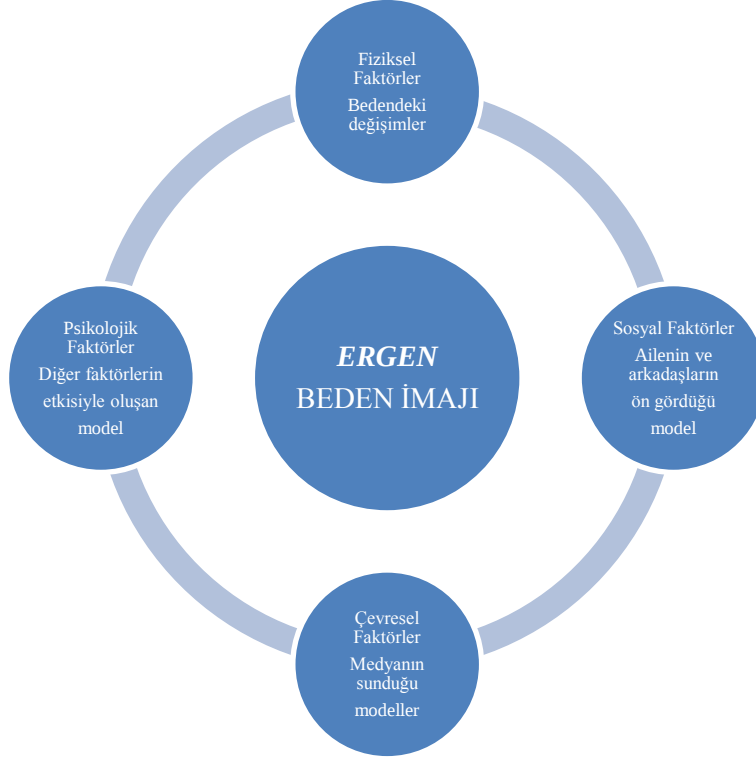
Ergenlerin bu dönemde verdikleri uğraşların başında kendi bedenlerini tanımak, kendi cinsine ait cinsel kimliği oturtmak gelir. Ergenlikte şiddetlenen biyolojik değişikliklerin neden olduğu değişim yeniden yapılanma sorunlarını ve sıkıntılarını da birlikte getirir. Bunun “normal kriz” yani döneme özgü bir bunalım olduğunu belirtmiştir.²⁹ Bedensel değişimler birincil ve ikincil denilen cinsiyet özelliklerinin değişmesiyle olur. Üreme fonksiyonu ile doğrudan ilgili olan birincil

cinsiyet özellikleri (erkeklerde penis, testisler, kızlarda yumurtalıklar ve rahim) ve üreme fonksiyonuyla dolaylı olarak ilgili olan(tüylerin gelişimi, erkeklerde ses değişikliği, göğüs ve kalçanın oluşumu) ikincil cinsiyet özellikleri bu evrede belirginleşmeye başlar. Ortalama olarak kız çocuklar erkeklerle oranla yaklaşık iki yıl önce ergenlik dönemine girerler. Ergenlik dönemine girişi; yaşanan coğrafi bölgenin iklimi, genetik yapı, sosyoekonomik koşullar ve bireysel farklılıklar gibi özellikler etkiler. Bu dönem ülkemizde kızlarda 10-12 yaşları arasında erkeklerde 12-14 yaşları arasında başlar.

Genel olarak kızlarda meme gelişimi 10-12 yaşlarında başlar, bundan sonra genital bölgede ve koltuk altlarında kıllanma görülür ve sonraki iki yıl içinde adet kanaması başlar. Adet kanaması 10-16 yaş arasında (ortalama 12.8 yaş) başlayabilir ve genellikle ilk yıllarda düzensiz kanamalar olur. Ergenlik belirtileri başladıktan sonraki bir yıl içinde hızlı boy uzaması olur. Çocukluk döneminde ortalama olarak erkek çocukların daha kısa olan kız çocukları 10-12 yaşlarında ilk büyüme atılımı yaparlar ve bu noktada genellikle daha uzun ve ağırdırlar. Maksimum boya 16-17 yaş dolaylarında ulaşılır.

Erkek çocuklarda ergenlik testislerin büyümesi ile 11-14 yaşında başlar ve sonra genital kıllanma, penis boyutlarında büyüme, erkek tipi kas gelişimi ve daha geç dönemde sakal ve bıyık bölgesinde kıllanma ile sürer. Gelişimin birçok alanında kızların 2 yıl gerisinde olan erkek çocuklar kendi büyüme atılımlarına genellikle 10-16 yaşları arasında (ortalama 14) başlarlar. Maksimum boya 18-20 yaşlara kadar yavaşlayarak sürer. Sesin kalınlaşması, yüzde ergenlik sivilcelerinin çıkması sıkıntı kaynağı olabilir. Çünkü erkek çocuk bir cümleden diğerine başına ne geleceğini asla bilemez. Sonuçta utangaç olabilir, yetişkinlerin ve kızların onları konuşturma girişimlerinden kaçınabilirler. Büyüme atılımı sırasında eller ve ayaklar genellikle

bedenin diğer bölümlerinden daha çabuk gelişir; buda geçici bir sakarlığa ve beceriksizliğe yol açar.

Şekil 2. 1. Ergenin Beden İmajının Oluşumunu Etkileyen Faktörler

2.6.2. Zihinsel Gelişim Özellikleri

Ergenlik farklı gelişim alanlarında birçok değişikliklerin yaşandığı bir dönemdir. Aileler genellikle bu değişiklikler karşısında endişeli ve kafaları karışmış durumda olurlar. Anlatılacaklarla ergenlik döneminde ortaya çıkan düşünce tarzlarını görmüş olacaksınız ve onları anlamanız, onların davranışlarına ve düşüncelerine anlam vermeniz kolaylaşmış olabilecektir. Şimdi bu düşünce tarzlarına bakalım;

1) Son çocukluk dönemindeki çocukların düşüncesi, gördükleri nesneler ve olaylarla yönlendirilebiliyordu ve tamamen somuttu. Ergenler ise somut düşünmenin yanında aynı zamanda soyut olarak da düşünebilmektedir.³⁰ Soyut konularla saatlerini

geçirebilirler. Örneğin, birisine âşık olduğunu nasıl anlarsın? Gerçek arkadaş nasıl olur? Yalan söyleyip hala da güvenilir bir insan olabilir misin? gibi.³¹

2)Ergenler, herhangi bir problem çözme durumunda mümkün olan bütün alternatifleri düşünebilir.³⁰ Örneğin; A'nın çözeceği problem okul sonrası çalışma isteğini ailesine kabul ettirebilmek olsun. Bu isteğe ailesi negatif tepki verdiğinde ne tür itirazlar gelebileceğini önceden tahmin edebilir ve bu itirazları çürütmek için önceden hazırlanabilir.³¹ Yani çalışma isteğine karşıt ailesinin öne süreceği bütün alternatifleri önceden düşünüp buna hazırlanabilir.

3) Şimdi şu paragrafa bakalım: Yüksek dağlar üzerinden kahraman pilotlar uçabilir. Bir gün, Alpler üzerinden uçan bir pilot teleferiğin kablosuna çarparak kabloyu kesti. Bazı arabalar uçuşuma düştü ve birçok insan öldü. Pilot dikkatsiz miydi ? Neden?³⁰

Son çocukluk dönemindeki çocukların cevabı, 'Evet, dikkatsizdi. Çünkü kabloya çarptı.' 'Hayır, dikkatsiz insanların pilot olmasına izin verilmez' gibi daha az kapsamlıdır. Oysa ergenler 'Belki pilot oraya bir teleferik inşa edildiğini bilmiyordu. Eğer bunu bilseydi, daha yukarıdan uçmaya çalışırdı.' 'Belki görüş açısı dardı. Eğer o gün çok sis olduysa o zaman pilotun kazayı önleyebilme şansı olmazdı' gibi daha kapsamlı açıklamalar getirebilirler. Ergenler bu özellikleri dolayısıyla bir konuyu daha etkili tartışabilirler. Çünkü konuya birçok açıdan yaklaşabilirler.³⁰ Yetişkinlere burada düşen görev: ergenlerden çeşitli konularda görüşlerini almak, onları desteklemek ve cesaretlendirmek olacaktır.

4)Ergenlerin düşüncelerinde benmerkezcilik hâkimdir. Yani, kendileriyle yoğun bir şekilde uğraşırlar. Benmerkezci düşünceye işaret eden birçok ergen davranışı tarif edilmiştir. Şimdi birer birer bunları görelim.³⁰

A)Ergenlerin kendi düşüncelerinin, duygularının, yaşantılarının diğer insanlarınkinden tamamen farklı olduğuna dair yanlış bir inançları vardır. Örneğin; A kız arkadaşından ayrılmıştır ve annesine kesinlikle kendisinin ne hissettiğini anlamadığını söyler. Hâlbuki annesi de geçmişte böyle bir şey yaşamış olabilir.³¹

B)Ergenlikte genç bireyler, ideal dünyayı hayal edebilme yeteneğine sahiptirler. Aşırı sevgi ya da saygı gösterdikleri kişiler artık onların mükemmel diye düşündüklerinden uzak düşmüştür ve bunu dile getirmek konusunda kendilerini mecbur hissederler.³⁰

C)Ergenler kendilerinin zarar görmekten sihirselsel bir şekilde korunduklarına inanırlar. Örneğin uyuşturucularla deneyimleri olan ergenler, asla müptela olmayacaklarını düşünebilirler. Çünkü onlar, zarar getirecek bir durumdan akıl almaz bir şekilde korunduklarını düşünürler. 'Böyle şeyler sadece başkalarına olur, bana olmaz' ergenlerin çoğu zaman nasıl risk aldıklarını açıklamamızda bize yardımcı olan bir varsayımdır.³¹

D)Ergenin her nerede olursa olsun herkesin gözünü dikip kendisine baktığına dair yanlış bir inancı vardır. Herkes onu seyrediyordur ve onu değerlendiriyordur. Adeta, hayali bir seyirci vardır ve bütün dikkatini sahnede olan ergene vermiştir. Bu nedenle A, ailesinin fısıltılı konuşmasını duyunca kendisi hakkında konuştuklarını ve B, bazı erkek çocuklarının yanından gülerek geçtiklerini gördüğünde kendisiyle alay ettiklerini düşünebilmektedir.³⁰

E)Ergenler, yaşamın neredeyse her yönünde seçeneklerin birden fazla olduğunu öğrendiklerinden karar vermekte problem yaşayabilmektedir.³⁰

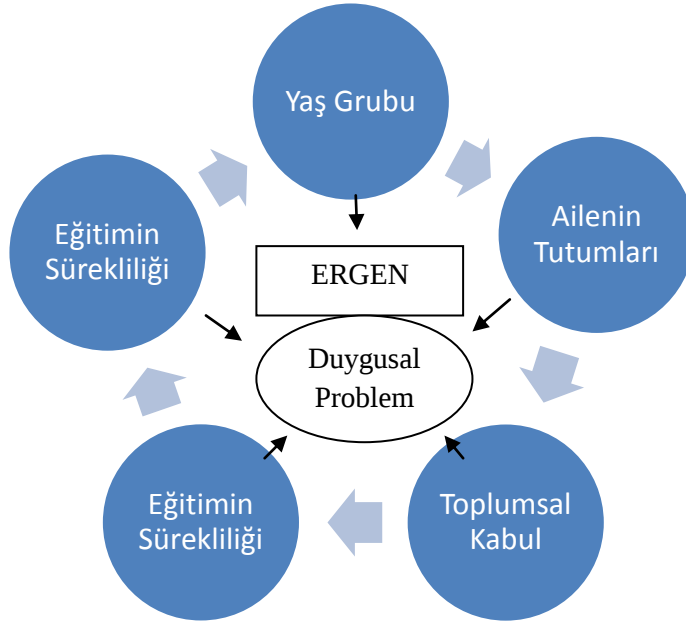
F)Ergenlerin mükemmeli ifade etmek ve buna karşıt davranmak arasındaki farkı ayırt edemedikleri olur. Yani, A kirlilik karşıtı protestoda yolları kirletebilir, Zeynep barış için yapılan bir yürüyüşte saldırgan tavırlar sergileyebilir.³⁰

Ergenler kendilerine ait teorileri konuştukça ve başkalarının teorilerini dinledikçe olgunlaşmış bir düşünce seviyesine ulaşacaktır. Düşüncenin olgunlaşmasında nörolojik gelişim önemlidir. Zira bu dönemde beyin artık gelişmiştir. Burada önemli olan diğer bir nokta da; kültür ve eğitimidir. Kültürel ve eğitimsel yönden teşvik edilen çocuklar, bu saydığımız özellikleri, edinmeleri gereken zamandan belki de daha erken kazanacaklardır. Dolayısıyla, çocukların kültürel ve eğitimsel yönden teşviki önemlidir. Ayrıca, çocuk ve gencin erişkinler gibi düşünmediklerini hiçbir zaman gözden uzak tutmamak, gereken sabır ve ilgiyi göstermek, onlara zaman tanımak zorundayız.³²

2.6.3. Duygusal Gelişim Özellikleri

Ergenlerdeki duygusal gelişim ve değişim konusunda dikkati çeken ilk noktanın, duyguların yoğunluğundaki artış ve istikrarsızlık olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda söz konusu duygusal dalgalanmalar; karşı cinse âşık olma, mahcubiyet ve çekingenlik, aşırı hayal kurma, tedirginlik ve huzursuzluk, yalnız kalma isteği, çalışmaya karşı isteksizlik ve çabuk heyecanlanma gibi duygulanım durumlarıdır. Bu anlamda ergenlik çağındaki gençlerle ilgili yapılan alan araştırmalarında, ergenlerin duygusal problemlerinin; bulundukları yaş gruplarına, okula devam edip etmemelerine, ailenin geliştirdiği tutumlarına, ergenlerin sahip oldukları bireysel zekâlarına ve çevreleri tarafından kabul edilme derecelerine göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Öte yandan yine konuyla ilgili yapılan araştırmalarda ergenlerin, en çok

gelecekle ilgili kaygılar taşıdıkları; eğitim gören ergenlerdeki bu kaygılarının muhtevasının istedikleri okula gidip gidemeyecekleri ve istedikleri mesleği yapıp-yapamayacakları gibi içeriğe sahip olduğu saptanmıştır.

Şekil 2. 2. Ergenin Duygusal Problemlerini Etkileyen Faktörler

2.6.4. Ahlaki Gelişim Özellikleri

Ahlak kavramı din kavramından farklı olarak tüm kültürler için neredeyse tümüyle ortak bir takım değerleri ifade eder. Örneğin, başkalarının haklarına saygılı olmak, çalmamak, yalan söylememek, toplum kurallarına ve hukuka uygun davranmak ahlak kavramı içinde ele alınabilir. Ahlaklılık olarak görülen davranış ve tutum stilleri kültürler arasında farklılıklar gösterse de o davranış ve tutumun kendisi neredeyse tüm kültürler için değişmezdir. Sokakları kirletmemek, toplum içinde çıplak dolaşmamak ortak kabullerdir, fakat bu kabullerin uygulama biçimi, ölçüsü ve uyulmadığında uygulanan yaptırımlar her toplumda değişken olabilir.

Ergenlik öncesinde bazı ahlak kurallarının anlaşılması ve uygulanması zor olabilir. Örneğin, çocuklar sokakta bir miktar para buldukları zaman öncelikle sahibinin aranması gerektiği düşüncesinin anlamını kavrayamayabilirler. İnsanlık tarihi boyunca gelişen ve yazılı olmayan kurallar halinde uygulanan ahlak kuralları toplum içindeki dayanışmayı sağlamaya yöneliktir. Ahlak kurallarının yasalardan farkı, uygulanmaması durumunda net bir cezası olmamasıdır. Örneğin, birisi sokakta yere düştüğünde ona yardım etmemek, bir toplu taşıma aracında başkalarının önünde yemek yemek, tanıdığımız birisiyle karşılaştığımızda selam vermemek, pazar sabahı erken saatlerde gürültü yaparak komşuları rahatsız etmek vb. davranışların yaptırımı genellikle toplum içinde hoş görülmemesi ve zaman içinde dışlanma şeklinde olabilir.

Ergenlikte gelişimi hızlanan bilişsel işlevler (örneğin, davranışların sonuçlarını öngörme, özdenetim, vb.) ile paralel olarak ergen ahlak kurallarının da anlamını ve işlevini kavramaya başlar. Gerçekliğin kişiler arasında göreceli olarak algılandığını, diğer kişilerin olayları farklı algılayabileceklerini fark eden ergen kendini diğerlerinin yerine koyabilmeyi öğrenmeye başlar. Aslında ergen bir taraftan ahlak kurallarını anlayıp içselleştirirken, bir yandan da bu kurallardaki ölçülerin göreceliğini de fark eder. Diğer bir deyişle, bu kuralları hayatında uygulamaya başlarken, yer ve zamana göre bu kuralların içeriğindeki esnekliğin ayrıntılarına varır ve bireysel tercihlerini şekillendirir.

Ahlak gelişimi ile ilgili en çok bilinen kuramcı olan Kohlberg, tüm insanlar için ortak olan ve birbirini izleyen altı aşamayı içeren bir ahlak gelişimi modeli ortaya koymuştur.³³ Kohlberg'e göre ergenlik öncesi dönem gelenek öncesi dönem olarak adlandırılır ve ilkinde ihtiyaçları giderme gibi temel işlevlere, ikincisinde kendisine söylenen kurallara uyma, cezadan kaçınma gibi tutumlara dayalı bir ahlaki yargılama

düzeyinden bahsedilir. Zaman içinde dışarıdan bir otorite figürü olmaksızın toplumun kurallarının benimsendiği, kişilerarası ihtiyaçlara ve bireysel rollerin gerektirdiği normlara uyma işlevine dayalı geleneksel döneme girilir. Bu döneme geleneksel dönem denmesinin nedeni geleneksel olarak kabul edile gelmiş kuralları pek de üzerinde düşünmeden kabullenmek ve uygulamak temel ahlaki tutum haline gelmiş olmasıdır. Daha sonrasında gelenek sonrası döneme girilir. Bu dönemde kişi ahlaki kuralların anlam ve işlevini bilerek ve içselleştirerek bu kuralları uygulamaya başlar. Örneğin, insan hakları, doğanın korunması, çalışmanın erdemi, vb. kavramlar ön plana geçer. Bu dönemde ayrıca birbiriyle çelişen ahlaki kuralların varlığı fark edilir. Örneğin, insanlar arasında eşitlik ve ihtiyacı olana öncelik tanınması gibi iki kavram arasında bazen tercih yapılması gerekebilir. Bu noktada eşitlik ve adaletten bir ölçüde daha ileri bir kavram olan hakkaniyet kavramı öne çıkar. Öte yandan, ahlaki kuralların içeriğinin esnekliği, yer ve zamana göre göreceliği anlaşılır.

2.6.5. Gelişim Ödevleri

Gelişim ödevleri, bireyin hayatında belirli bir dönemde ya da o dönem konusunda, başarılması bireyin mutluluğuna ve sonraki görevleri başarmasına rehberlik eden, başarılmaması bireyde mutsuzluğa, toplumca onaylanmamaya ve sonraki ödevlerde güçlük çekmeye yol açan bir ödev şeklinde ifade edilir.³⁴ Birey, ergenlik çağında bir kimlik meselesiyle karşılaşır. Artık kim olduğuna ve nasıl bir insan olacağına karar vermesi ve bunu çevresine ifade etmesi gerekmektedir.³⁵ Birey, bu işleri yaparken de ergenlik döneminde yerine getirmesi gereken gelişim ödevleri vardır. Bu ödevler aşağıda sıralanmıştır.³⁶

- Hızlı değişim gösteren ve oranları değişen organların durumuna, ruhsal bir uyum gösterme,

- Her iki cins yaşlılarıyla yeni ve daha olgun ilişkilere erişme
- Yetişkin kadın ya da erkek sosyal rolünü edinme,
- Yaşlılar dünyasında bir yer edinebilme,
- Bir meslek seçme ve buna hazırlanma,
- Aileden bağımsızlığını kazanma,
- Yetişkinin toplumsal statüsüne erişme,
- Ailenin gelirlerine yardımcı olmayı öğrenme,
- Evlilik ve aile hayatına hazırlanma,
- Bir meslek için hazırlanma,
- Bir hayat felsefesi oluşturma,
- Toplumsal açıdan sorumlu davranışı isteme ve kazanma.

2.7. Beden Eğitimi Ve Sporun İnsan Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Gelişim çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir. Biyolojik özellikler kalıtım, içinde bulunulan çevre, beslenme vb. birçok durum gelişim, üzerinde etkilidir. Davranışların temelinde belirli biyolojik aşamalar etkilidir. Çocuk belirli aylarda yürür, diş çıkarır, ilk kelimesini söyler. Bu davranışların gerçekleşebilmesi, çocuğun o davranışı yerine getirebilecek düzeyde olgunlaşmasına bağlıdır ve davranışlar bu olgunlaşmaya bağlı olarak belirli bir sıra izler. Örneğin çocuğun yürümeden koşması mümkün değildir. Genellikle büyüme ve gelişme terimleri eş anlamlı olarak kullanılır. Ancak büyüme ve gelişim farklı farklı olaylardır. Büyüme vücut hacmindeki ve kütlesindeki artışa denir. Gelişme ise biyolojik olgunlaşma sürecini ifade eder. Büyümede hem hücre sayısı hem

de hücrenin hacmi artar. Gelişmede ise dokuların ve hücrelerin yapısındaki değişiklikler sonucunda biyolojik işlevlerde olgunlaşma meydana gelir. Gelişme büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkisi altındadır. Bilgi veya bilgiler bütününe belemek olarak tanımlanan öğrenme her yaşta büyüme ve gelişmeyle birlikte gerçekleşir. Beden eğitimi ve sporun insanların gelişimleri üzerinde çeşitli etkileri vardır. Bu etkileri aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz.

2.7.1. Fiziksel (Organik) Gelişime Etkisi

Bireylerin fiziksel gelişimine katkıda bulunmak sadece beden eğitimine yönelik bir amaçtır. Hareket bireyin doğasında vardır. Biz de biliyoruz ki ilk insanlar yaşamlarına hareketle başlayarak bir yerden bir yere göç etme, yere değiştirme, avlarını yakalayabilme, geçim kaygısından kurtulabilme, kendilerinden güçlü olan şeylerden kaçabilme, saklanabilme ve barınma faaliyetlerinde hep hareketli olmuşlardır. Hareket sisteminin temelini aktif olarak kaslar, pasif olarak da kemikler oluşturur. Beden eğitimi etkinlikleri düzenli olarak yapıldığında organizmanın fiziksel uygunluğu ve dayanıklılığı gelişecek, böylece organizma değişen koşullara ve yorgunluğa karşı koyabilecektir. Bunda en fazla etki becerilerin gelişmesinde kassal hareketlerle verimliliğin artması ve dolayısıyla kassal güç ve dayanıklılığın artmasında görülür. Şişmanlık sorunundan kurtulma, çocukluk ve ergenlik dönemini sağlıklı ve mutlu şekilde bitirebilme, kalp damar rahatsızlıklarının engellenmesi, solunum ve dolaşım sistemlerinde oluşacak hastalıkların önlenmesi ve son olarak da kalp kan dolaşımını uygun seviyede yürütebilme, egzersizlerle yani hareketlerle dolayısıyla da beden eğitimi etkinlikleriyle sağlanır.

2.7.2. Psiko-motor (Sinir-Kas) Gelişime Etkisi,

Psikomotor gelişim, temelde kendisini harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla ortaya koyar. Genel olarak, vücut kontrolü, vücut koordinasyonu, yani sinir-kas sistemlerinin gelişimi demektir. Koşma, sıçrama, tırmanma, yakalama, takla atma vb. hareketlerin temelini oluşturur. Bu hareketlerin gelişiminde olgunlaşma kadar çevresel faktörler arasında yer alan olanaklar, motivasyon ve öğretim de önemlidir. Becerilerin geliştirilmesi beden eğitimi programlarının temelini oluşturur. Ancak bu yol ile bireyin, bir bütün olarak gelişimine katkıda bulunulabilir. Kazanılan beceriler sonunda bireyin gruba uyumu kolaylaşacaktır. Bireyin kazandığı beceriler serbest zamanların değerlendirilmesi açısından da önem taşır. Beceriler, serbest zamanların nasıl kullanılacağını ve bireyin yaşam biçimini belirler.

2.7.3. Zihinsel Gelişime Etkisi

Eğitim yelpazesinin tüm alanlarınca paylaşıldığı gibi beden eğitimi de bilginin birikimi ve içgöçü ile anlaşılmasını sağlar. Bilginin edinilmesi, anlaşılması ve hoşgörü kazanma zihinsel gücün malzemesini oluşturur. Bu malzeme, yorum yapabilme, değerlendirme, karar verme, düşünme süreçlerinde kullanılır. Eğitilmiş birey düşünen bireydir. Günümüzde bilim, düşünmeye yalnız zihinsel bir süreç olarak değil, tüm beden katıldığı bir süreç olarak bakmaktadır.

2.7.4. Duygusal ve Toplumsal Gelişime Etkisi

Duygusal ve toplumsal gelişim birbiriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Duygusal gelişimin tam olarak kazanılmasından sonra birey topluma katkıda bulunabilir. Her beden eğitimi etkinliği toplumsal bir deneyimdir ve çoğunlukla

duyguları içerir. Bu tür etkinliklere katılan birey hareketler aracılığıyla duygularını ifade etme olanağı bulur. Saldırganlık, öfke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağlar, bunları kontrol etmesini öğrenir. Baskı altındaki duygusal enerjiden kurtulmanın bir yolu spor ya da oyun etkinliklerine katılmaktır. Beden eğitimi programlarında çok çeşitli etkinliğe yer verilerek, bu etkinliklerde başarılı olabilmek için gerekli beceriler geliştirebilir. Böylece her bireyin kişisel başarıyı yaşama olasılığı artar. Başarıyı yaşama bireylerin, beden eğitimine ilişkin olumlu bir tutum geliştirmelerine de katkıda bulunur.

2.8. Beden Eğitimi Dersinin Genel Amaçları

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yer alan 58. Madde: “Devlet; gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” ve 59. Madde: “Devlet; her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet, başarılı sporcuyu korur.” ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen genel amaçlar doğrultusunda, beden eğitimi dersinin genel amaçları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Atatürk'ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili düşüncelerini özümsemiş, millî bayram ve kurtuluş günlerinin anlam ve önemini kavramış dolayısıyla bu anlamdaki tüm etkinliklere katılmaya gönüllü,
2. Fiziksel etkinliklere katılım yoluyla, hareket bilgi ve becerilerini geliştiren ve bu becerileri alışkanlık hâline getiren,
3. Sportif etkinlikler yoluyla, spora özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilen ve bu becerileri yaşantısında olumlu olarak kullanabilen,

4. Düzenli etkin katılım ile sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri yaşamında ve kişisel gelişiminde kullanabilen,

5. Spor organizasyonlarına katılım yoluyla, spor bilinci gelişmiş sosyal bireyler olarak yetiştirmektir.

2.9. Ortaöğretimde Beden Eğitimi Dersi Uygulamaları

Milli eğitim bakanlığı Talim Ve Terbiye Kurulu başkanlığının 20.07.2010 tarih ve 76 sayılı kararı ile kabul edilen Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları haftalık ders çizelgeleri konulu kararına göre Beden eğitimi dersi 9, 10, 11. ve 12. sınıflarda 2'şer saat zorunlu olacak şekilde düzenlenmiştir.

Ortaöğretim okulu bulunan genel müdürlükler ve Daire Başkanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının koordineli çalışmaları sonucunda hazırlanan **Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ise 2010-2011 Öğretim Yılından** itibaren 9 ve 10. sınıftan başlamak üzere kademeli olarak uygulanacaktır.

Milli eğitim bakanlığı Talim ve terbiye kurulu başkanlığının 31.12.2009 tarih ve 339 sayılı kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Beden eğitimi dersi 9, 10, 11. ve 12. sınıflar öğretim programı temel alınarak öğretim programı uygulanır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırma 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında, Erzurum il merkezindeki orta öğretim okullarında öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır.

Araştırmamıza iki Anadolu lisesi, bir Anadolu öğretmen lisesi, bir meslek lisesi, bir fen lisesi ve bir de özel lise olmak üzere toplam yedi orta öğretim kurumunda eğitim öğretimine devam eden 1133 öğrenci katılmıştır.

Verilerin işlenmesi

Uygulanan anket sorularının açıklanmalara uygun olarak yanıtlanıp yanıtlanmadığı kontrol edilmiş ve hepsinin uygun olarak yanıtlandığı görülerek tüm anket formları işleme alınmıştır.

Araştırmanın sağlıklı ve düzenli yapılabilmesi için aşağıdaki yol izlenmiştir.

1-Bilgi toplama aracı olarak hazırlanan anket formu uygulanırken isim yazılmasını gerektirmeyen bir araştırma olduğu açıklanmış, böylece sorulara hiçbir endişe duymadan yanıt verilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

2-Öğrencilere sorulara sadece kendi görüşleri doğrultusunda ve tamamen objektif olarak yanıt verilebildiği ölçüde araştırma amacının gerçekleşmesinde katkılarının büyük olacağı belirtilmiştir.

3- Anket, bizzat uygulayıcı tarafından açıklanmış ve uygulanmıştır. Uygulama anında soruların yanında bulunan seçeneklerden yalnız bir tanesinin işaretlenmesinin gerektiği açıklanmıştır.

4-Anket formlarının uygulayıcı tarafından dağıtılması ve yanıtların hemen alınması, yanıtların hatasız ve değerlendirmeye yarayacak biçimde elde edilmesini sağlamıştır.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler SPSS istatistik paket programının 15 sürümünün kullanılmasıyla yapıldı. Deneklerin anket sorularına verdikleri cevaplar sıklık (f), yüzde (%) ve Kümülatif yüzde (%) olarak sunuldu. Yüzde dağılımlar arasındaki farkın anlamlılığının tespiti için Independent - sample t testi uygulandı.

4.BULGULAR

3.12. Verilerin Analizi

Tablo 3. 1. Elde edilen veriler SPSS 11,5 paket istatistiklere göre ayrı ayrı hesaplandı.

Secenekler	Cinsiyet	N	Std.S	t	P
Soru 1	Erkek	545	1,18902	12,363	,000
	Bayan	588			
Soru 2	Erkek	545	1,41269	-8,016	,000
	Bayan	588			
Soru 3	Erkek	545	1,35835	9,703,	028
	Bayan	588			
Soru 4	Erkek	545	1,40887	7,317	,019
	Bayan	588			
Soru 5	Erkek	545	,96075	-8,206	,000
	Bayan	588			
Soru 6	Erkek	545	1,20473	-6,565	,000
	Bayan	588			
Soru 7	Erkek	545	3,78158	6,801	,684
	Bayan	588			
Soru 8	Erkek	545	1,08316	-7,372	,000
	Bayan	588			
Soru 9	Erkek	545	1,57446	-4,684	,032
	Bayan	588			
Soru 10	Erkek	545	1,41191	11,926	,127
	Bayan	588			
Soru 11	Erkek	545	1,12928	-7,519	,000
	Bayan	588			
Soru 12	Erkek	545	1,10611	9,363	,000
	Bayan	588			
Soru 13	Erkek	545	1,36577	10,458	,077
	Bayan	588			
Soru 14	Erkek	545	1,31163	-3,601	,005
	Bayan	588			
Soru 15	Erkek	545	1,40679	10,561	,698
	Bayan	588			
Soru 16	Erkek	545	1,17537	-6,705	,000
	Bayan	588			
Soru 17	Erkek	545	1,48030	8,869	,446
	Bayan	588			
Soru 18	Erkek	545	1,29979	-4,971	,000
	Bayan	588			
Soru 19	Erkek	545	1,34201	9,273	,000
	Bayan	588			
Soru 20	Erkek	545	1,24032	-5,347	,000
	Bayan	588			
Soru 21	Erkek	545	1,27186	9,474	,000
	Bayan	588			
Soru 22	Erkek	545	1,19376	-6,743	,000
	Bayan	588			

Tablo 3. 2. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf ve Cinsiyet Dağılımı

Araştırma Yapılan Öğrencilerin Sınıfları	Kız Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
9.Sınıflar	260	147	407
10.Sınıflar	75	143	218
11.Sınıflar	139	168	307
12.Sınıflar	114	87	201
Genel	588	545	1133

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerden veri toplama aracı ile elde edilen verilere ve bu verilerin istatistiksel analiz sonuçlarına dayalı bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

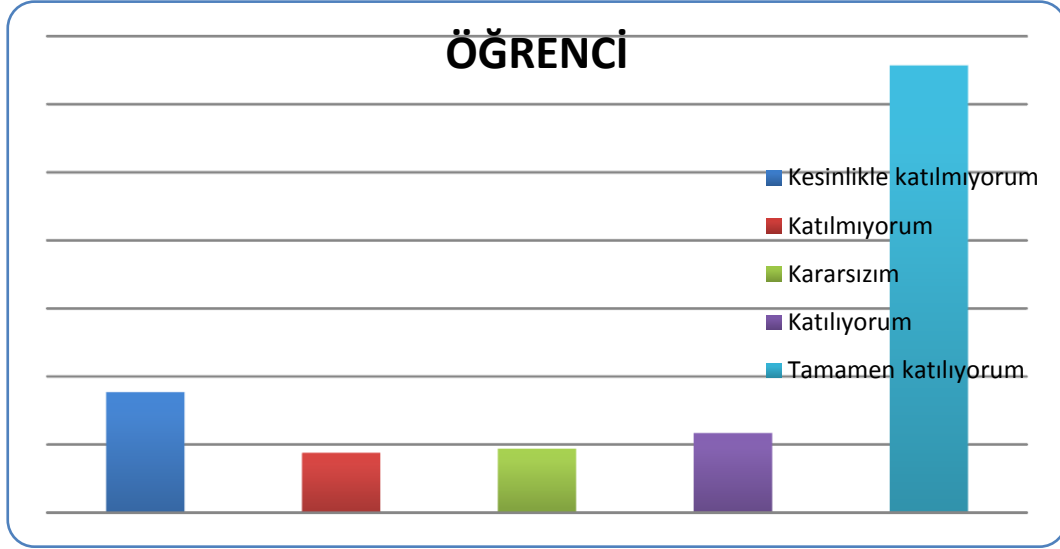
Cinsiyet	N	Std.S	t	P
Erkek	545	1,18902	12,363	,000
Bayan	588			

Tablo 3. 3. “Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	177	15,6	9	Erkek	147	,93633	7,797	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	88	7,8	10	Erkek	143	,99946	4,033	,000
				Bayan	75			
Kararsızım	94	8,3	11	Erkek	168	1,27072	6,414	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	117	10,3	12	Erkek	87	1,54752	4,843	,780
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	657	58,0	Toplam	Erkek	545	1,18902	12,363	,000
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.3. de öğrencilerin beden eğitimi ve spor ders saatinin artırılması istiyor musunuz sorusuna verdikleri cevapta kesinlikle katılmıyorum (%15,6), katılmıyorum (%7,8), Kararsızım (%8,3), Katılıyorum (%10,3), tamamen katılıyorum (%58,0) oranındadır. Bu da göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu haftalık beden eğitimi ve spor dersinin artırılmasını istedikleri görülmektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin artırılmasında istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 11.sınıflarda

istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık göstermesine rağmen 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık göstermemiştir.

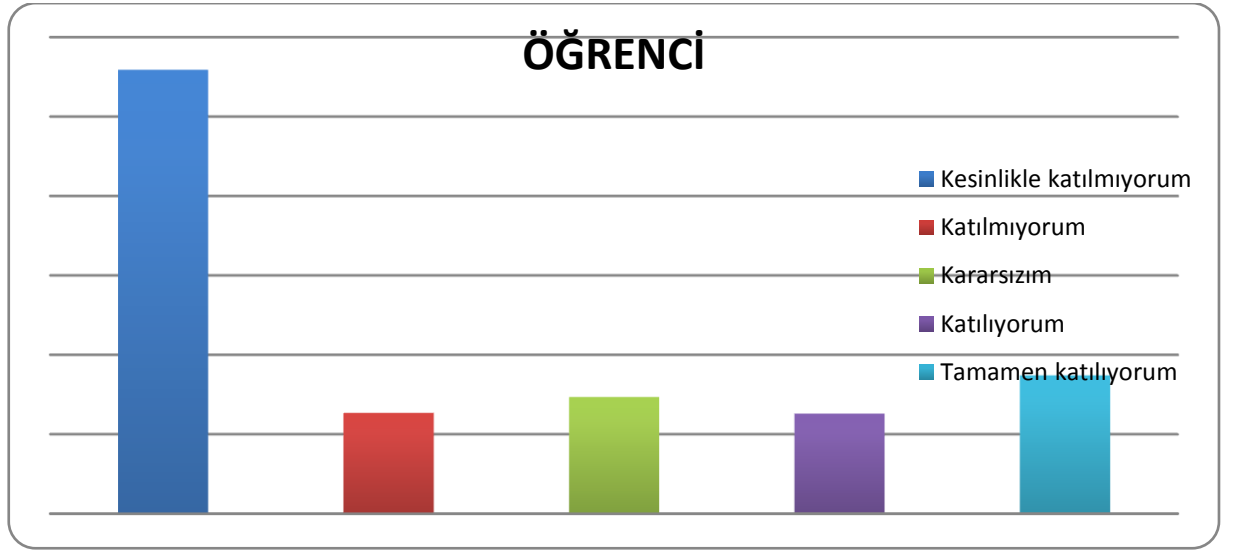
Şekil 3. 1. “Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 4. “Beden eğitimi dersini özlemle beklemem” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	559	49,3	9	Erkek	147	1,26688	-4,798	,001
				Bayan	260			
Katılmıyorum	127	11,2	10	Erkek	143	1,24376	-1,374	,269
				Bayan	75			
Kararsızım	147	13,0	11	Erkek	168	1,46954	-5,182	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	126	11,1	12	Erkek	87	1,62281	-4,199	,059
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	174	15,4	Toplam	Erkek	545	1,41269	-8,016	,000
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.4. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersini özlemle beklemem sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%49,3), Katılmıyorum (%11,2), Kararsızım

(%13,0), Katılıyorum (%11,1), Tamamen Katılıyorum (%15,4) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersini özlemle beklemektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin özlemle beklenmesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,11, ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır. 10.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

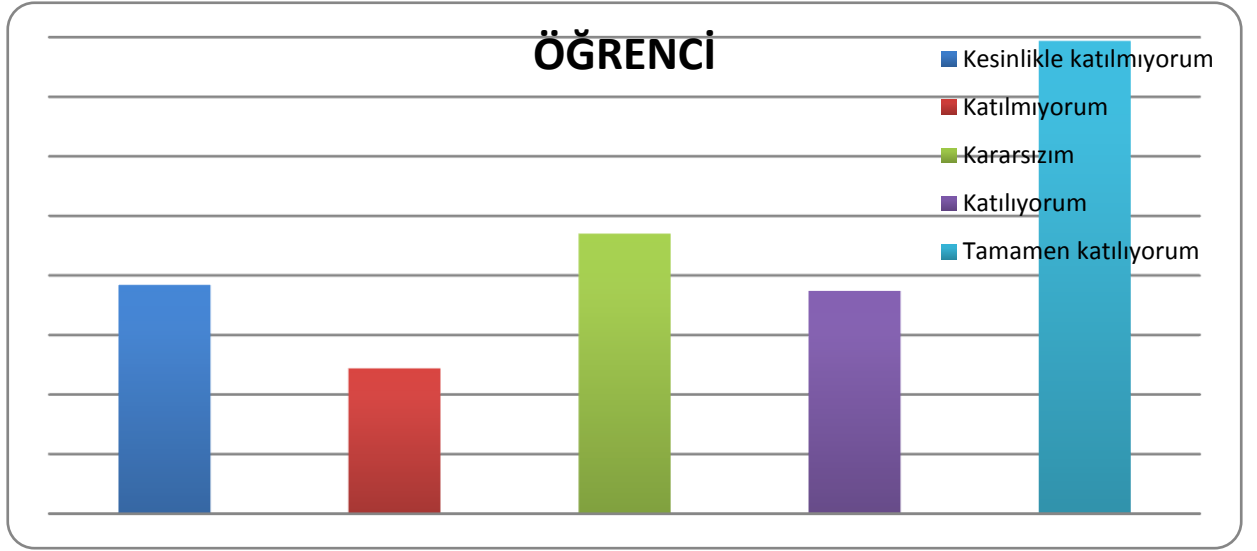

Şekil 3. 2. “Beden eğitimi dersini özlemle beklemem” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 5. “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	192	16,9	9	Erkek	147	1,16614	4,855	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	122	10,8	10	Erkek	143	1,28489	2,344	,267
				Bayan	75			
Kararsızım	235	20,7	11	Erkek	168	1,43730	6,274	,743
				Bayan	139			
Katılıyorum	187	16,5	12	Erkek	87	1,46955	6,927	,008
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	397	35,0	Toplam	Erkek	545	1,35835	9,703,	028
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.5. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%16,9),Katılmıyorum (%10,8), Kararsızım (%20,7), Katılıyorum (%16,5), Tamamen Katılıyorum (%35,0)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinde öğrendiklerinin gelecekte uygulamaya değer şeyler olduğunu düşünmektedir.Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeyler olduğu düşüncesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9.ve 12. Sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$)anlamlılık vardır. 10.ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$)anlamlılık yoktur.

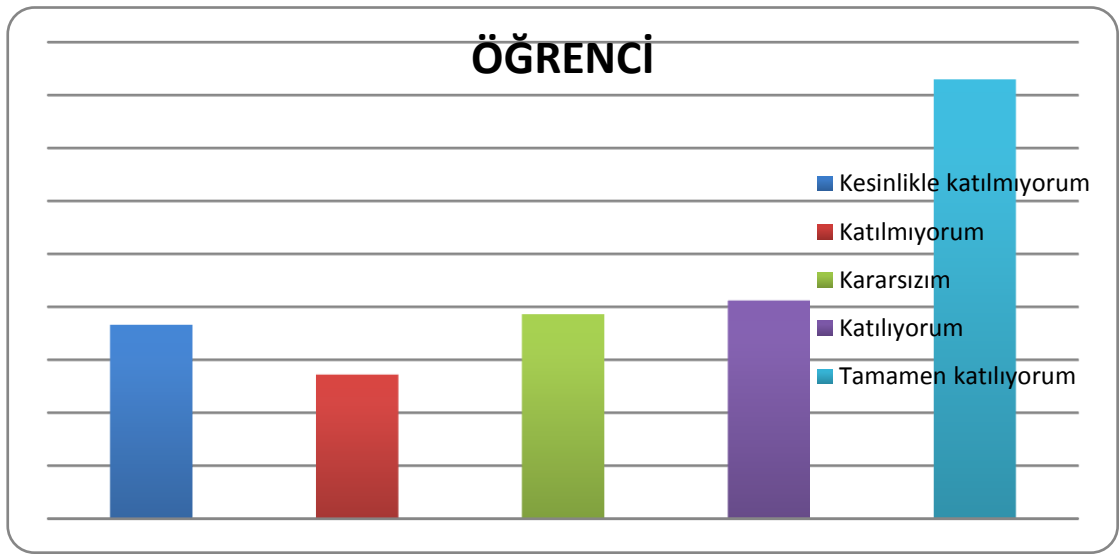
Şekil 3. 3. “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 6. “Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	183	16,2	9	Erkek	147	1,24936	3,993	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	136	12,0	10	Erkek	143	1,29307	2,023	,075
				Bayan	75			
Kararsızım	193	17,0	11	Erkek	168	1,46745	3,712	,813
				Bayan	139			
Katılıyorum	206	18,2	12	Erkek	87	1,55785	4,746	,006
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	415	36,6	Toplam	Erkek	545	1,40887	7,317	,019
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.6. da Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%16,2), Katılmıyorum (%12,0), Kararsızım (%17,0), Katılıyorum (%18,2), Tamamen

Katılıyorum (%36,6) oranındadır. Buda öğrencilerin büyük çoğunluğunun beden eğitimi ve spor dersinde dayanışma ve işbirliği duygularının geliştiğini göstermektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor fikrinin istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

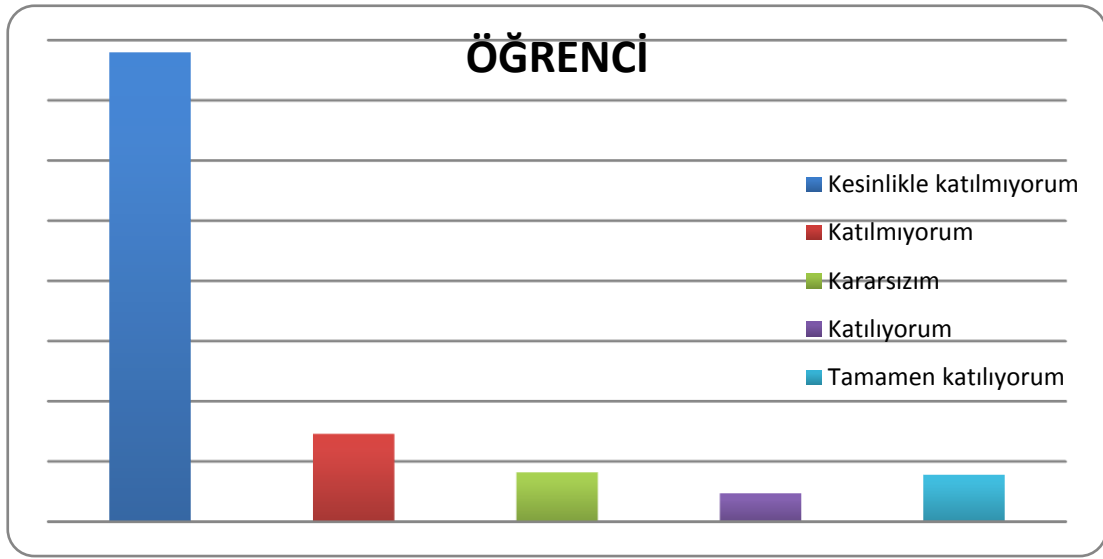

Şekil 3. 4. “Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 7. “Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	780	68,8	9	Erkek	147	,78591	-4,952	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	146	12,9	10	Erkek	143	,86165	-2,121	,004
				Bayan	75			
Kararsızım	82	7,2	11	Erkek	168	1,00235	-5,291	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	47	4,1	12	Erkek	87	1,22338	-3,133	,019
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	78	6,9	Toplam	Erkek	545	,96075	-8,206	,000
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.7. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinden nefret ediyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%68,8),Katılmıyorum (%12,9), Kararsızım (%7,2), Katılıyorum (%4,1), Tamamen Katılıyorum (%6,9)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinden nefret etmemektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinden nefret etmeistatistiksel açıdan da ($p<0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. Bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.

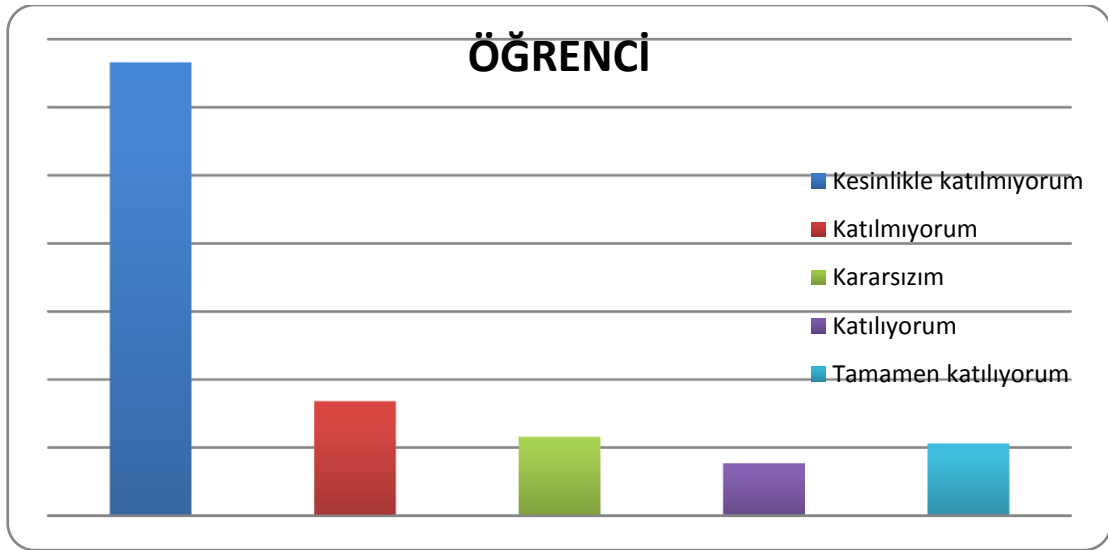

Şekil 3. 5. “Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 8. “Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	666	58,8	9	Erkek	147	1,13085	-3,543	,011
				Bayan	260			
Katılmıyorum	168	14,8	10	Erkek	143	1,04040	-3,907	,000
				Bayan	75			
Kararsızım	116	10,2	11	Erkek	168	1,20993	-3,898	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	77	6,8	12	Erkek	87	1,46253	-2,069	,488
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	106	9,4	Toplam	Erkek	545	1,20473	-6,565	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.8. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%58,8), Katılmıyorum (%14,8), Kararsızım (%10,2), Katılıyorum (%6,8), Tamamen Katılıyorum (%9,4) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinden söz etmekten hoşlanıyor. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinden söz etmenin hoşna gitmesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır. 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

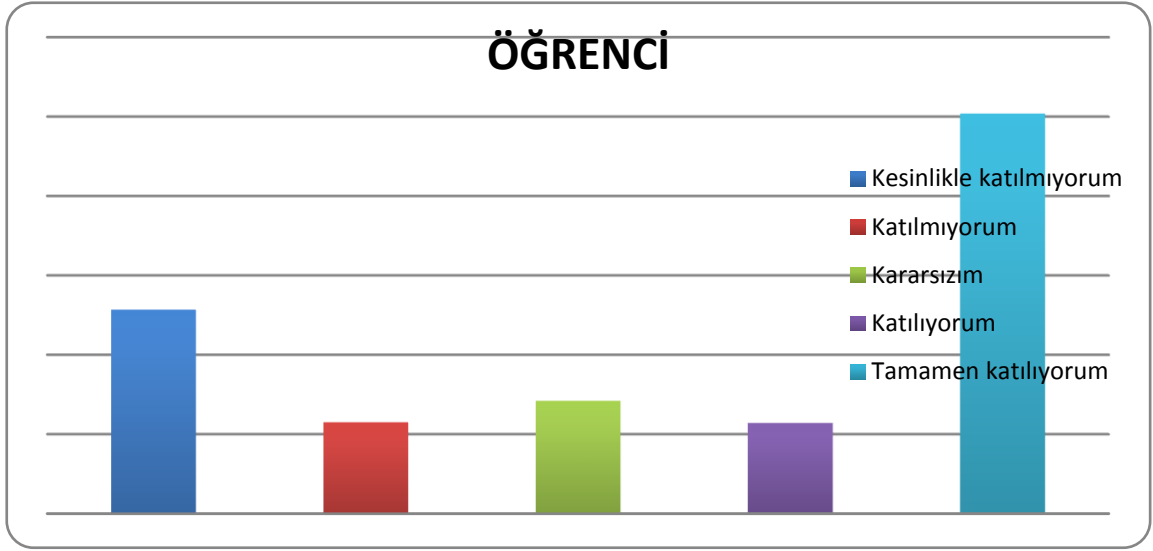

Şekil 3. 6. “Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 9. “Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	257	22,7	9	Erkek	147	6,79377	3,749	,910
				Bayan	260			
Katılmıyorum	115	10,2	10	Erkek	143	1,39391	3,204	,000
				Bayan	75			
Kararsızım	142	12,5	11	Erkek	168	1,57693	5,995	,006
				Bayan	139			
Katılıyorum	114	10,1	12	Erkek	87	1,64782	4,213	,003
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	504	44,5	Toplam	Erkek	545	3,78158	6,801	,684
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.9. da Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinin her gün yapılmasını isterim sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%22,7),Katılmıyorum (%10,2), Kararsızım (%12,5), Katılıyorum (%10,1), Tamamen Katılıyorum (%44,5)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin her gün yapılmasını istemektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin her gün yapılması istatistiksel açıdan da ($p>0,05$) anlamsız olduğu görülmektedir.10,11, ve 12.sınıflardaistatistiksel açıdan ($p<0,05$)anlamlılık vardır. 9.Sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$)anlamlılık yoktur.

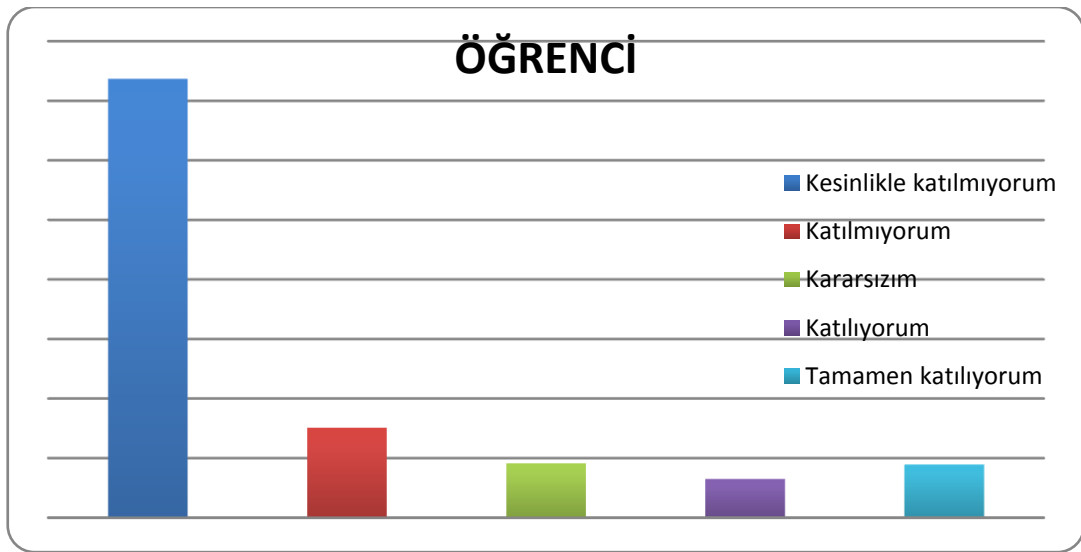

Şekil 3. 7. “Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 10. “Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	737	65,0	9	Erkek	147	,87127	-4,436	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	151	13,3	10	Erkek	143	,83229	-3,073	,000
				Bayan	75			
Kararsızım	91	8,0	11	Erkek	168	1,18947	-4,418	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	65	5,7	12	Erkek	87	1,37987	-2,821	,349
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	89	7,9	Toplam	Erkek	545	1,08316	-7,372	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.10. da Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersini gereksiz görüyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%65,0), Katılmıyorum (%13,3), Kararsızım (%8,0), Katılıyorum (%5,7), Tamamen Katılıyorum (%7,9) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersini gereksiz görmemektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin gereksiz görülmesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır. 12.Sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

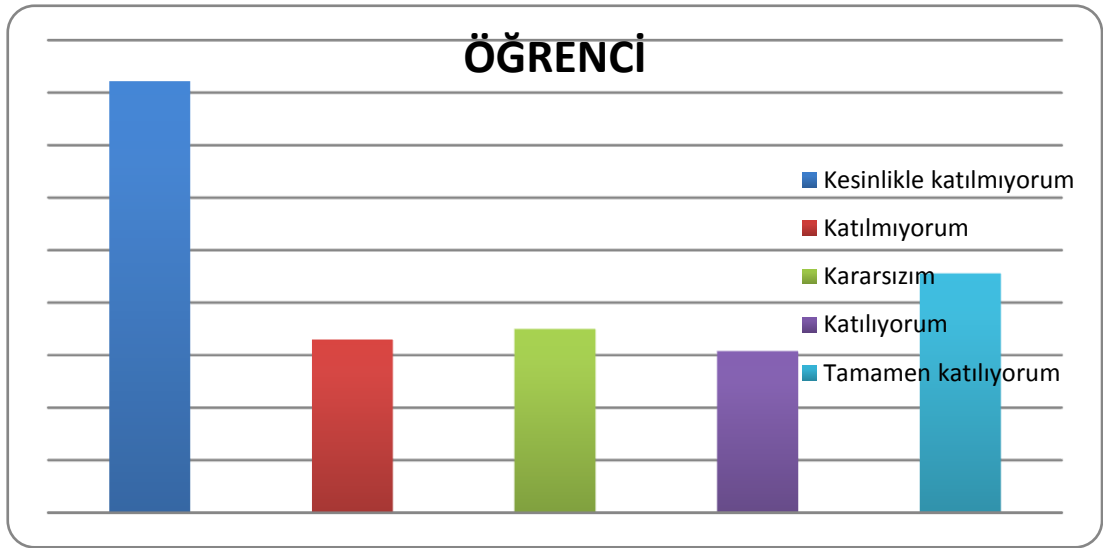

Şekil 3. 8. “Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 11.“Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	411	36,3	9	Erkek	147	1,65597	-2,254	,009
				Bayan	260			
Katılmıyorum	165	14,6	10	Erkek	143	1,62351	-,719	,069
				Bayan	75			
Kararsızım	175	15,4	11	Erkek	168	1,46745	-3,087	,122
				Bayan	139			
Katılıyorum	154	13,6	12	Erkek	87	1,56350	-2,508	,153
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	228	20,1	Toplam	Erkek	545	1,57446	-4,684	,032
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.11. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinden öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%36,3),Katılmıyorum (%14,6), Kararsızım (%15,4), Katılıyorum (%13,6), Tamamen Katılıyorum (%20,1)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinde öğrendiklerinin günlük yaşantılarını kolaylaştırdığını düşünmektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. Bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır.

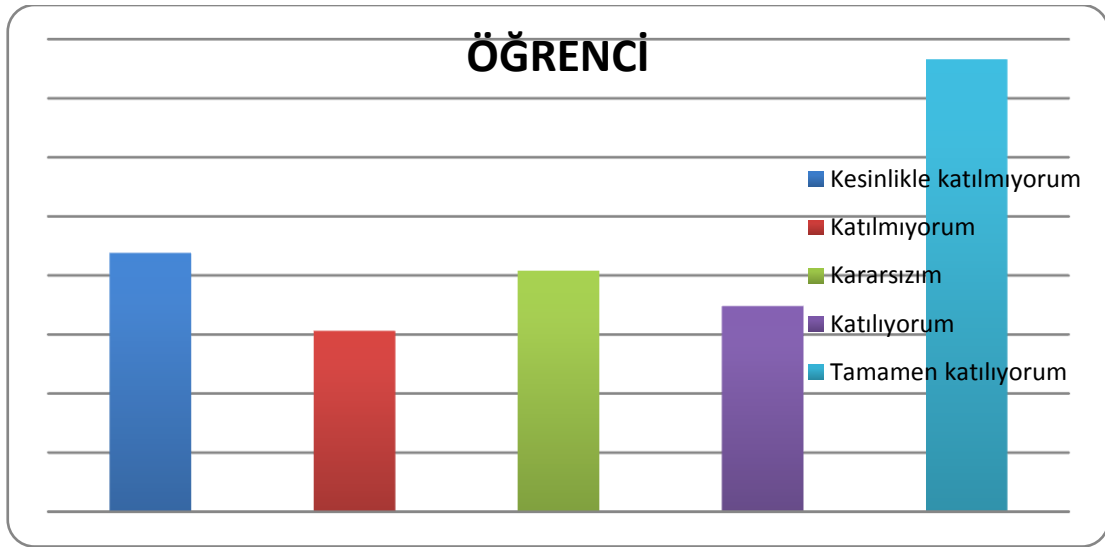

Şekil 3. 9. “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 12. “Beden eğitimi dersinin başarıyı artırdığına inanıyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	219	19,3	9	Erkek	147	1,31722	7,664	,297
				Bayan	260			
Katılmıyorum	153	13,5	10	Erkek	143	1,24530	4,479	,001
				Bayan	75			
Kararsızım	204	18,0	11	Erkek	168	1,51298	5,692	,631
				Bayan	139			
Katılıyorum	174	15,4	12	Erkek	87	1,47663	5,268	,101
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	383	33,8	Toplam	Erkek	545	1,41191	11,926	,127
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.12. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinin başarımı artırdığına inanıyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%19,3), Katılmıyorum (%13,5), Kararsızım (%18,0), Katılıyorum (%15,4), Tamamen Katılıyorum (%33,8) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin başarılarını artırdığına inanmaktadır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin başarımı artırdığına inanıyorum ($p>0,05$) anlamsız olduğu görülmektedir. 10. ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır. 9. ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

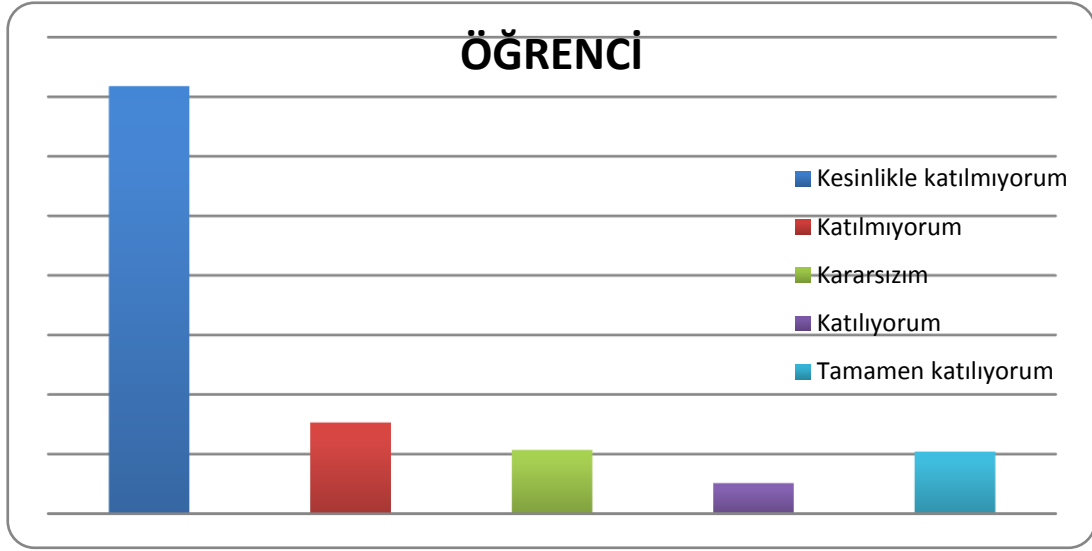

Şekil 3. 10. “Beden eğitimi dersinin başarımı artırdığına inanıyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 13. “Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	718	63,4	9	Erkek	147	,98484	-4,723	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	153	13,5	10	Erkek	143	,96123	-2,273	,002
				Bayan	75			
Kararsızım	107	9,4	11	Erkek	168	1,12967	-4,894	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	51	4,5	12	Erkek	87	1,43848	-2,281	,667
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	104	9,2	Toplam	Erkek	545	1,12928	-7,519	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.13. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinin biran önce bitmesini isterim sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%63,4), Katılmıyorum (%13,5), Kararsızım (%9,4), Katılıyorum (%4,5), Tamamen Katılıyorum (%9,2) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin biran önce bitmesini istememektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin biran önce bitmesinin istenilmesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

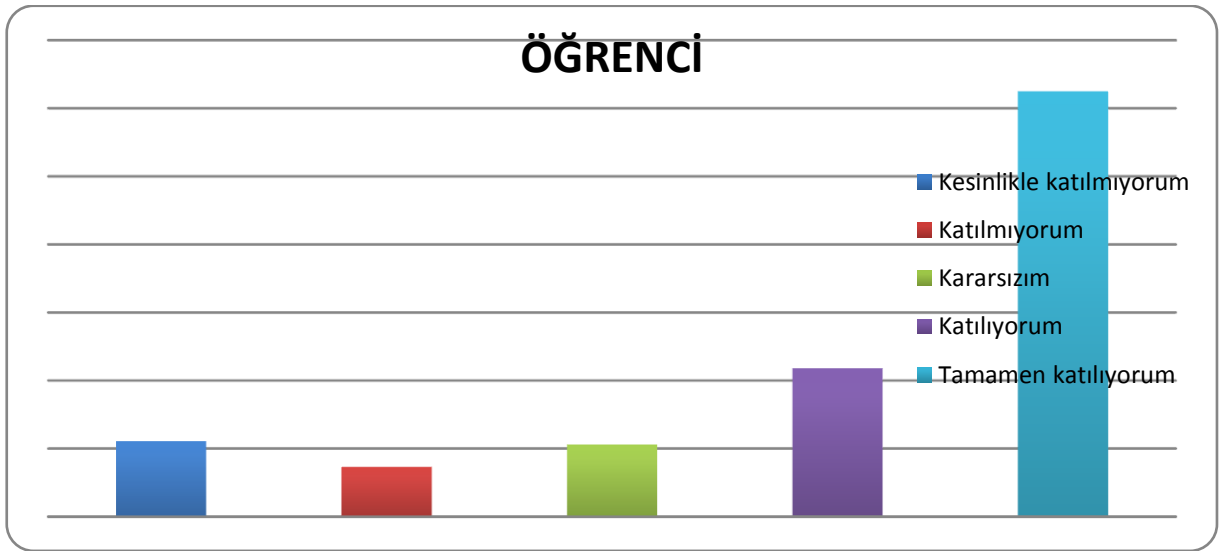

Şekil 3. 11. “Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 14. “Beden eğitimi dersini seviyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	111	9,8	9	Erkek	147	,93309	5,718	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	73	6,4	10	Erkek	143	,92940	2,736	,001
				Bayan	75			
Kararsızım	106	9,4	11	Erkek	168	1,19499	5,680	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	218	19,2	12	Erkek	87	1,33256	3,955	,052
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	625	55,2	Toplam	Erkek	545	1,10611	9,363	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.14. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersini seviyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%9,8), Katılmıyorum (%6,4), Kararsızım (%9,4), Katılıyorum (%19,2), Tamamen Katılıyorum (%55,2) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersini sevmektedirler. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin sevilmesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. Bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır.

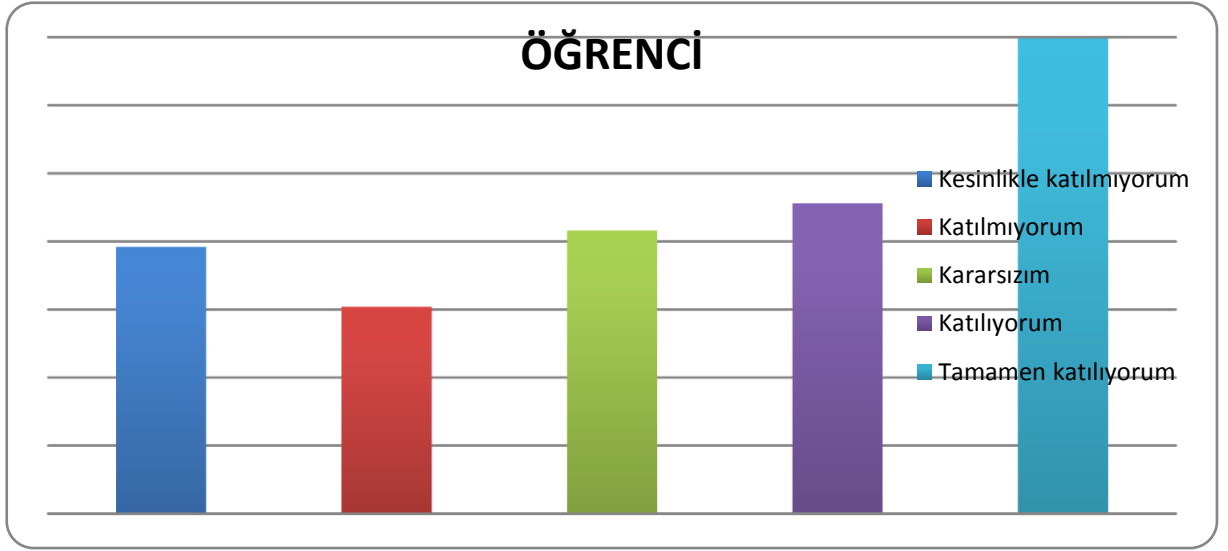

Şekil 3. 12. “Beden eğitimi dersini seviyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 15. “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	196	17,3	9	Erkek	147	1,22244	5,894	,003
				Bayan	260			
Katılmıyorum	152	13,4	10	Erkek	143	1,23828	4,196	,001
				Bayan	75			
Kararsızım	208	18,4	11	Erkek	168	1,39225	6,277	,391
				Bayan	139			
Katılıyorum	228	20,1	12	Erkek	87	1,48403	4,862	,001
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	349	30,8	Toplam	Erkek	545	1,36577	10,458	,077
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.15. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle Katılmıyorum (%17,3), Katılmıyorum (%13,4), Kararsızım (%18,4), Katılıyorum (%20,1), Tamamen Katılıyorum (%30,8) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinde öğrendiklerini günlük yaşantılarında uygulamaya çalışmaktadır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinde öğrenilenlerin günlük yaşantıda uygulanmaya çalışılmasında fark olmakla beraber ($p > 0,05$) anlamsız olduğu görülmektedir. 9,10, ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

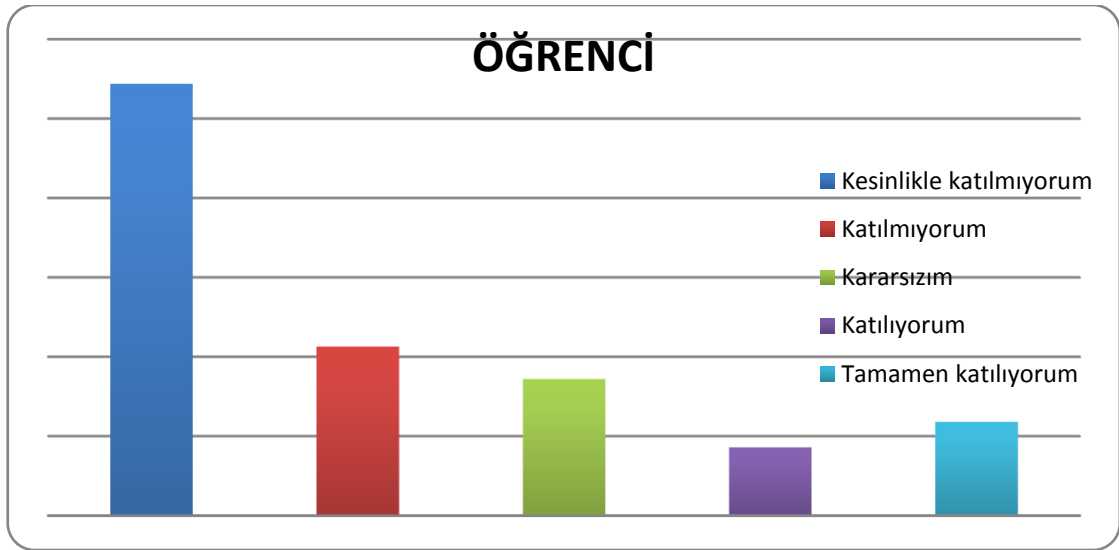

Şekil 3. 13. “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 16. “Beden eğitimi dersiyile ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	544	48,0	9	Erkek	147	1,31325	-	,528
				Bayan	260		1,275	
Katılmıyorum	213	18,8	10	Erkek	143	1,15648	-	,790
				Bayan	75		1,745	
Kararsızım	172	15,2	11	Erkek	168	1,29859	-	,002
				Bayan	139		2,691	
Katılıyorum	86	7,6	12	Erkek	87	1,47500	-	,284
				Bayan	114		1,317	
Tamamen katılıyorum	118	10,4	Toplam	Erkek	545	1,31163	-	,005
				Bayan	588		3,601	
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.16. da Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%48,0), Katılmıyorum (%18,8), Kararsızım (%15,2), Katılıyorum (%7,6), Tamamen Katılıyorum (%10,4) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersiyle ilgili verilen görevleri almakta gönüllüdürler. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersiyle ilgili verilen ödevlerden saklanılması istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 10.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 9,11, ve 12 sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

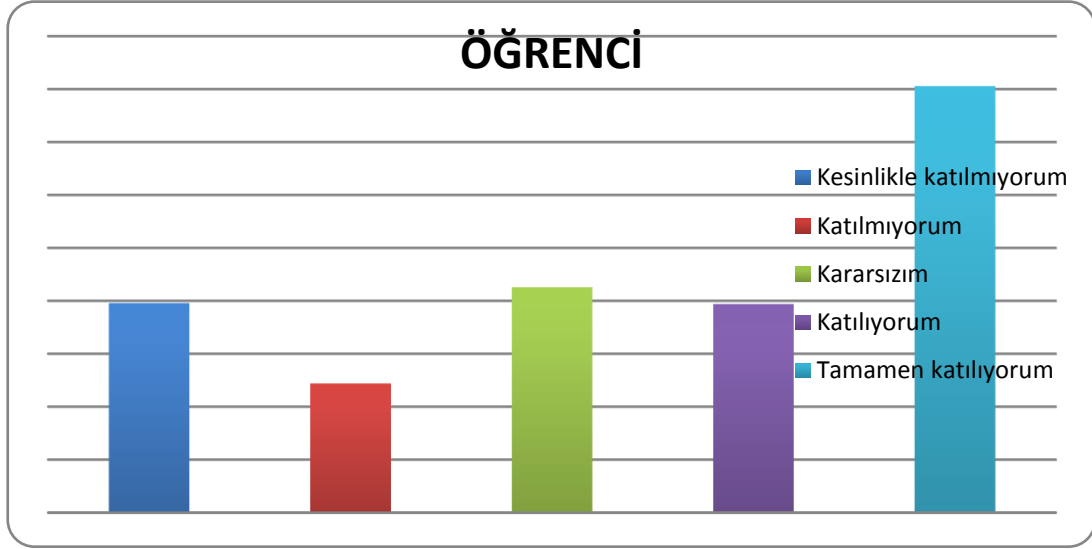
Şekil 3. 14. “Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 17. “Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	198	17,5	9	Erkek	147	1,23518	6,599	,008
				Bayan	260			
Katılmıyorum	122	10,8	10	Erkek	143	1,28343	3,585	,049
				Bayan	75			
Kararsızım	213	18,8	11	Erkek	168	1,53459	4,887	,394
				Bayan	139			
Katılıyorum	197	17,4	12	Erkek	87	1,42813	6,153	,056
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	403	35,6	Toplam	Erkek	545	1,40679	10,561	,698
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.17. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%17,5),Katılmıyorum (%10,8), Kararsızım (%18,8), Katılıyorum (%17,4), Tamamen Katılıyorum (%35,6)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin kendilerine ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanmaktadır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersinin ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanılması($p>0,05$) anlamsız olduğu görülmektedir. 9,10, ve 12.sınıflarda istatistiksel

açından ($p<0,05$) anlamlılık vardır 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

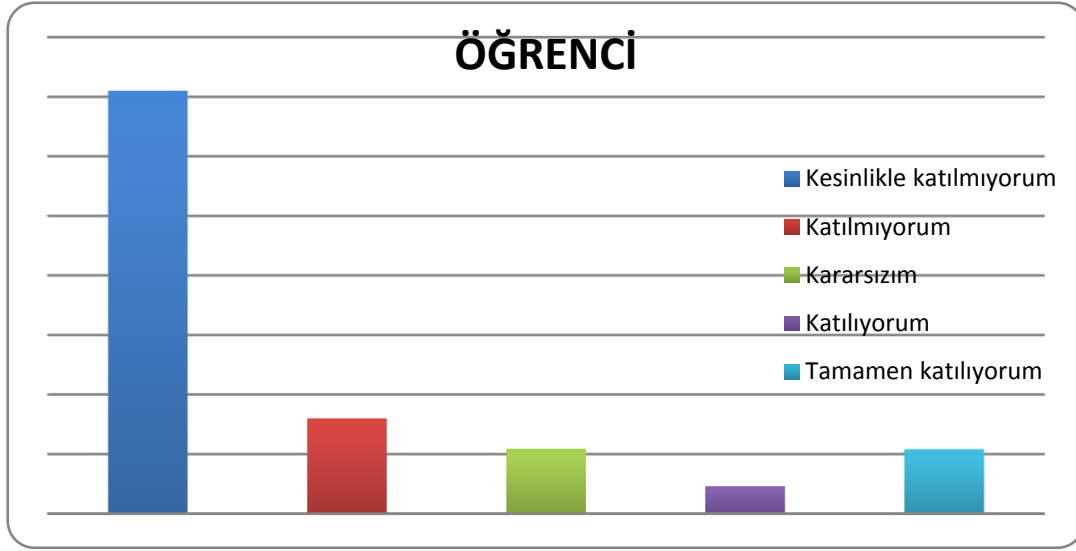

Şekil 3. 15. “Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 18. “Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	710	62,7	9	Erkek	147	1,01737	-	,000
				Bayan	260		4,016	
Katılmıyorum	160	14,1	10	Erkek	143	,84782	-	,001
				Bayan	75		2,466	
Kararsızım	109	9,6	11	Erkek	168	1,19158	-	,000
				Bayan	139		4,830	
Katılıyorum	46	4,1	12	Erkek	87	1,56888	-	,167
				Bayan	114		1,350	
Tamamen katılıyorum	108	9,5	Toplam	Erkek	545	1,17537	-	,000
				Bayan	588		6,705	
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.18. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi olmazsa daha mutlu olurum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%62,7),Katılmıyorum (%14,1), Kararsızım (%9,6), Katılıyorum (%4,1), Tamamen Katılıyorum (%9,5)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersi olmazsa mutlu olmayacaklardır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum düşüncesi istatistiksel açıdan da ($p<0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. Bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.

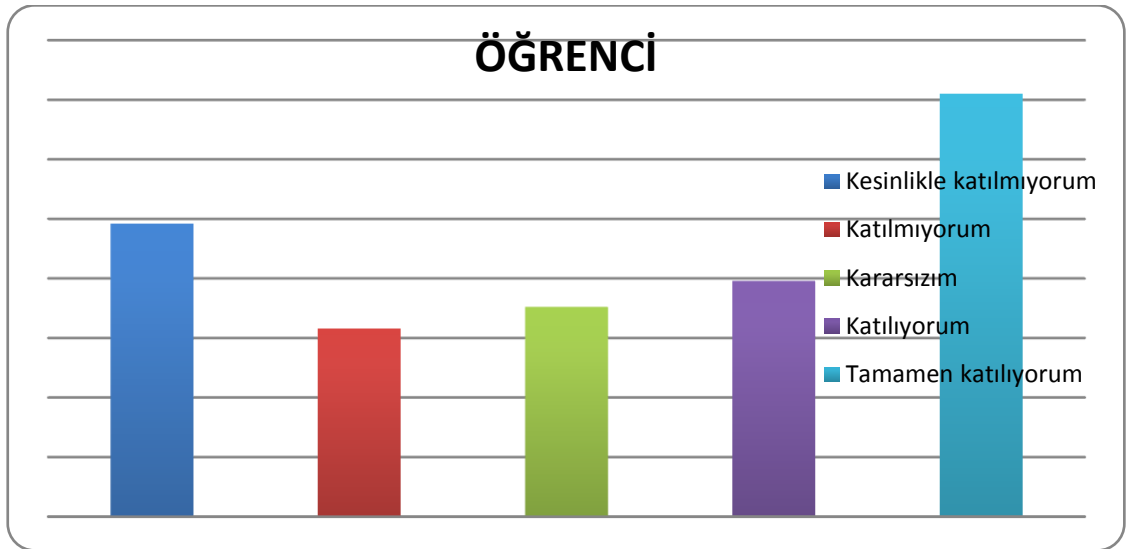

Şekil 3. 16. “Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 19. “Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	246	21,7	9	Erkek	147	1,39434	5,006	,065
				Bayan	260			
Katılmıyorum	158	13,9	10	Erkek	143	1,44494	2,294	,269
				Bayan	75			
Kararsızım	176	15,5	11	Erkek	168	1,53581	5,303	,569
				Bayan	139			
Katılıyorum	198	17,5	12	Erkek	87	1,43569	5,682	,039
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	355	31,3	Toplam	Erkek	545	1,48030	8,869	,446
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.19. da Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi ile ilgili öğrendiklerini başkalarıyla paylaşım sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%21,7), Katılmıyorum (%13,9), Kararsızım (%15,5), Katılıyorum (%17,5), Tamamen Katılıyorum (%31,3) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili öğrendiklerini başkalarıyla paylaşmaktadırlar. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerini başkalarıyla paylaşım denilmesi istatistiksel açıdan da ($p>0,05$) anlamsız olduğu görülmektedir. 9. ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır 10. ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

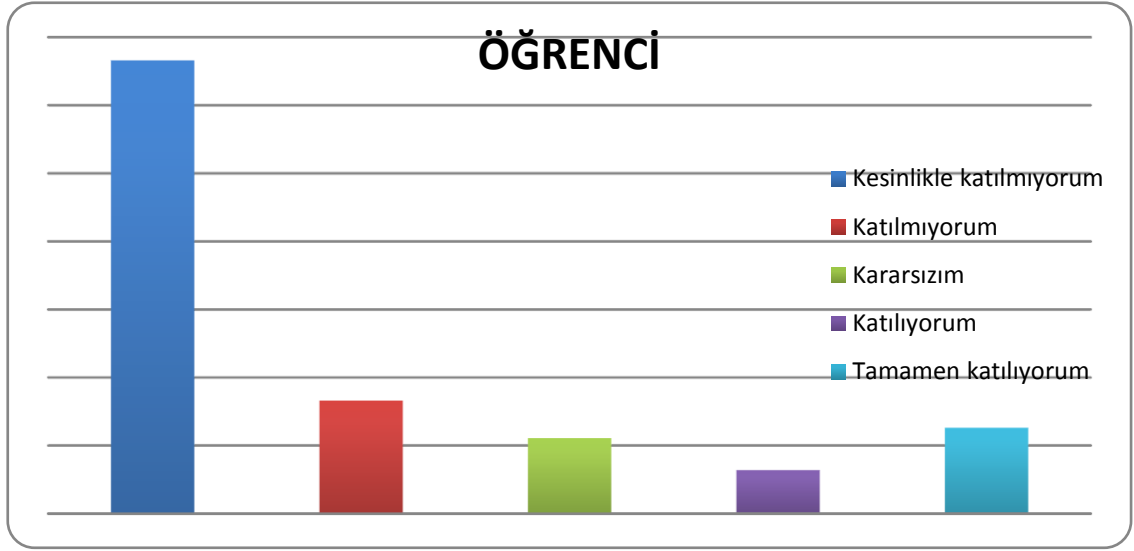

Şekil 3. 17. “Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım”

Tablo 3. 20. “Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	666	58,8	9	Erkek	147	1,22267	-2,760	,047
				Bayan	260			
Katılmıyorum	166	14,7	10	Erkek	143	1,22336	-,404	,889
				Bayan	75			
Kararsızım	111	9,8	11	Erkek	168	1,25968	-4,157	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	64	5,6	12	Erkek	87	1,51840	-1,960	,891
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	126	11,1	Toplam	Erkek	545	1,29979	-4,971	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.20. de Öğrencilerin arkadaşlarıma Beden Eğitimi ve Spor dersine katılmalarını tavsiye etmem sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%58,8), Katılmıyorum (%14,7), Kararsızım (%9,8), Katılıyorum (%5,6), Tamamen Katılıyorum (%11,1) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu arkadaşlarını beden eğitimi ve spor dersine katılmalarını tavsiye etmektedirler. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem fikri istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9. ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 10.ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

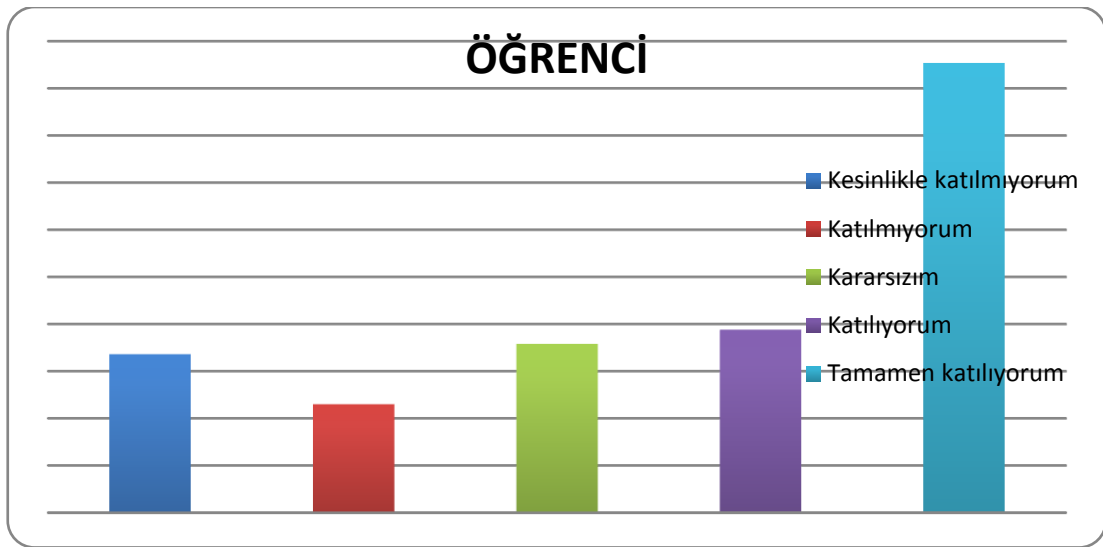

Şekil 3. 18. “Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 21. “Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	168	14,8	9	Erkek	147	1,11441	5,902	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	115	10,2	10	Erkek	143	1,12216	3,915	,000
				Bayan	75			
Kararsızım	179	15,8	11	Erkek	168	1,48503	5,048	,271
				Bayan	139			
Katılıyorum	194	17,1	12	Erkek	87	1,46873	4,525	,104
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	477	42,1	Toplam	Erkek	545	1,34201	9,273	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.21. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi kendime güvenimi artırıyor sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%14,8), Katılmıyorum (%10,2), Kararsızım (%15,8), Katılıyorum (%17,1), Tamamen Katılıyorum (%42,1) oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin kendilerine olan güvenlerini artırdığına inanmaktadır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor düşüncesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10. ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır. 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

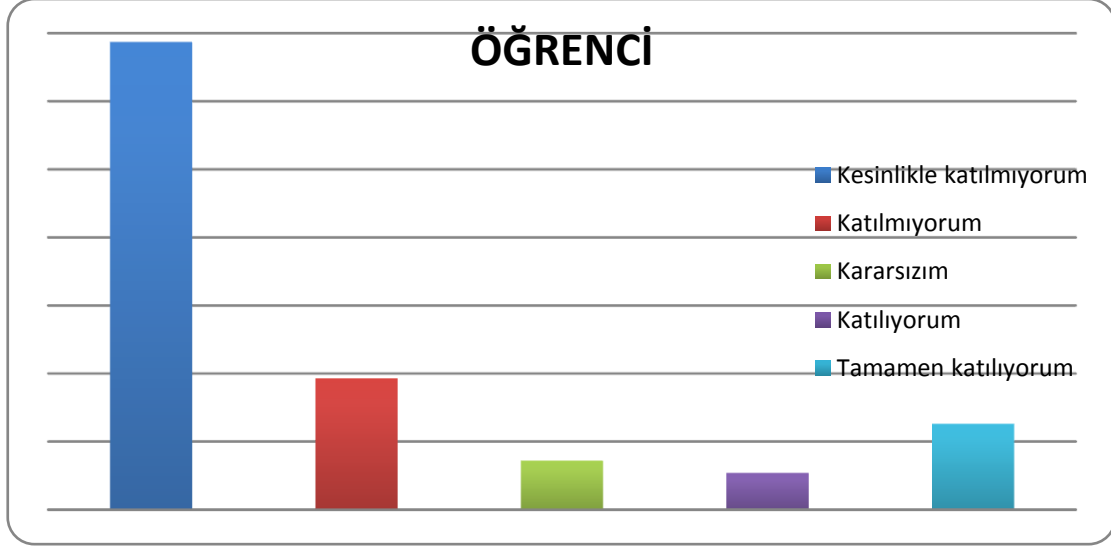
Şekil 3. 19. “Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 22. “Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	687	60,6	9	Erkek	147	1,03142	-4,729	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	193	17,0	10	Erkek	143	1,11237	,520	,147
				Bayan	75			
Kararsızım	72	6,4	11	Erkek	168	1,26320	-3,915	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	54	4,8	12	Erkek	87	1,52901	-,775	,585
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	126	11,1	Toplam	Erkek	545	1,24032	-5,347	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.22. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersinin olduğu gün bütün düzenim bozuluyor sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%60,6),Katılmıyorum (%17,0), Kararsızım (%6,4), Katılıyorum (%4,8), Tamamen Katılıyorum (%11,1)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin olduğu gün günlük düzeninin etkilenmediğini göstermektedir. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor düşüncesi istatistiksel açıdan da ($p < 0,05$) anlamlı olduğu

görülmektedir. 9,10. ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

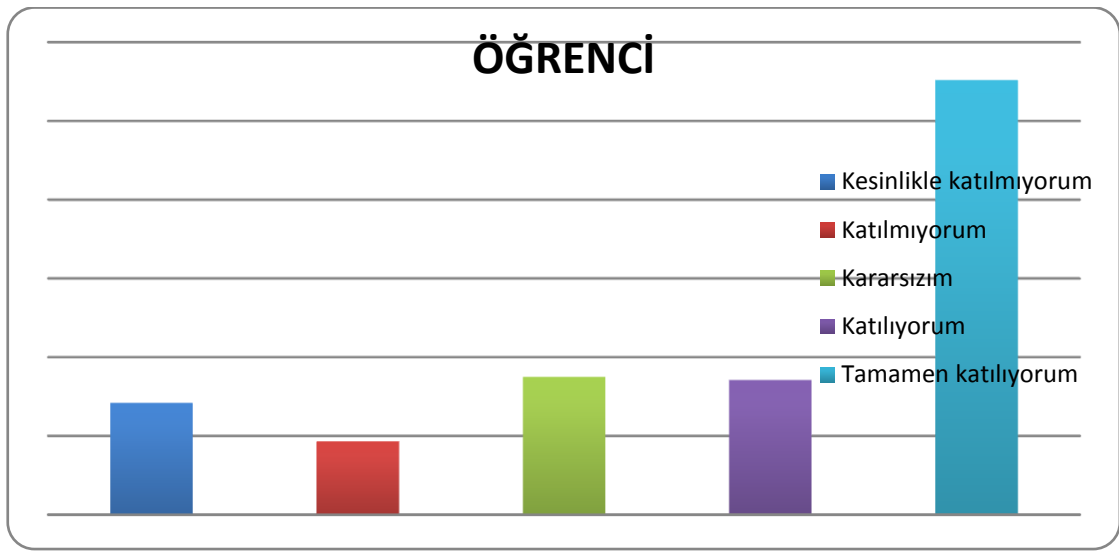
Şekil 3. 2. “Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 23. “Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	142	12,5	9	Erkek	147	1,04270	7,146	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	93	8,2	10	Erkek	143	1,13784	2,035	,110
				Bayan	75			
Kararsızım	175	15,4	11	Erkek	168	1,35141	4,864	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	171	15,1	12	Erkek	87	1,48025	3,952	,093
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	552	48,7	Toplam	Erkek	545	1,27186	9,474	,000
Toplam	1133	100,0		Bayan	588			

Tablo 3.23. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi olduğu gün çok neşeli olurum sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%12,5),Katılmıyorum (%8,2), Kararsızım (%15,4), Katılıyorum (%15,1), Tamamen Katılıyorum (%48,7)oranındadır.

Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersi olduğu gün çok neşeli olmaktadır. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum ifadesi istatistiksel açıdan da ($p<0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. Bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.

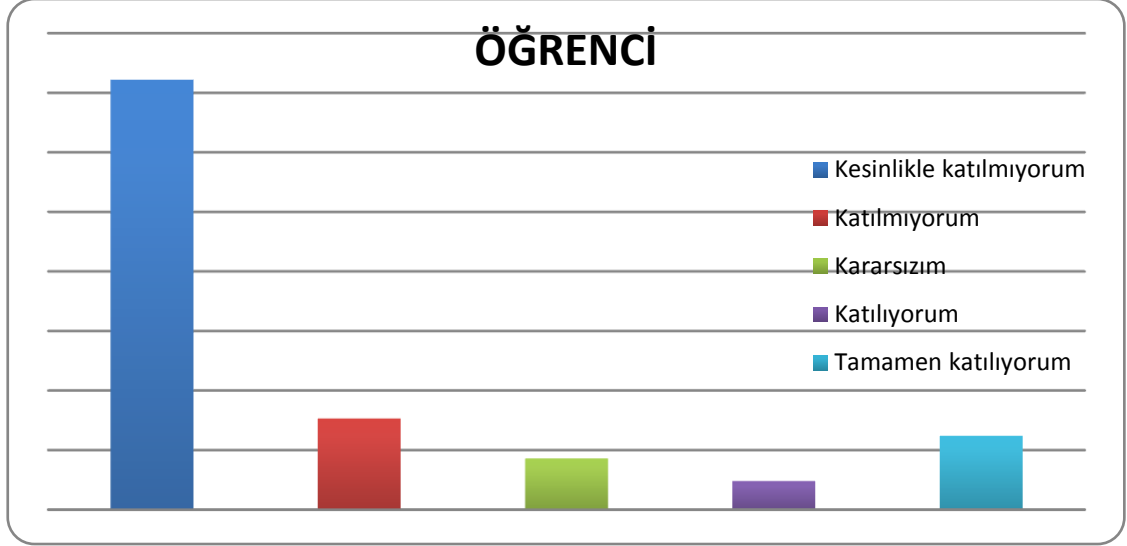
Şekil 3. 21. “Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

Tablo 3. 24. “Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam” anket sorusunun istatistiksel değerlendirmesi.

Seçenekler	N	%	Sınıf	Cinsiyet	N	ss	t	P
Kesinlikle katılmıyorum	722	63,7	9	Erkek	147	,99542	-4,363	,000
				Bayan	260			
Katılmıyorum	153	13,5	10	Erkek	143	1,02726	-1,458	,155
				Bayan	75			
Kararsızım	86	7,6	11	Erkek	168	1,25249	-4,733	,000
				Bayan	139			
Katılıyorum	48	4,2	12	Erkek	87	1,47346	-1,840	,498
				Bayan	114			
Tamamen katılıyorum	124	10,9	Toplam	Erkek	545	1,19376	-6,743	,000
				Bayan	588			
Toplam	1133	100,0						

Tablo 3.24. de Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine katılmaktan hiç zevk almam sorusuna verdikleri cevapta Kesinlikle katılmıyorum (%63,7),Katılmıyorum (%13,5), Kararsızım (%7,6), Katılıyorum (%4,2), Tamamen Katılıyorum (%10,9)oranındadır. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersine katılmaktan zevk almaktadırlar. Ayrıca tabloda kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılmasında beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam düşüncesi istatistiksel açıdan da ($p<0,05$) anlamlı olduğu görülmektedir. 9,10, ve 11.sınıflarda

istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

Şekil 3. 22. “Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam” anket sorusuna verilen yanıtların grafiksel dağılımı.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma, Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmamızda “beden eğitimi ders saatlerinin artırılması” ile ilgili düşüncelerin sorulduğu madde de (Tablo 3.3. de) 1133 öğrencinin verdiği yanıtlara göre ders saatlerinin artırılmasını istiyorum fikrine **Tamamen Katılıyorum** diyen öğrenci sayısı 657 olup araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının %58,0’ını oluşturmaktadır. Aynı soruya olumsuz cevap vererek **Kesinlikle Katılmıyorum** diyen öğrenci sayısı 177 olup yüzdelik dilim olarak %15,6’lık bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğrenciler eğitim gördükleri okullardaki beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istemektedirler. Yine aynı maddeye ilişkin cinsiyetlerine göre öğrencilerin tutumlarının karşılaştırılmasında $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir(Tablo 3.3.) Aynı ilde yapılan başka bir çalışmada ilköğretim öğrencilerinin de beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istedikleri sonucu bizim bulduğumuz sonuçlarla örtüşmektedir.³⁷ Milli Eğitim Bakanlığı yapılan bu tür bilimsel çalışmalardan çıkan sonuçlara kayıtsız kalmayarak ilköğretim okullarındaki beden eğitimi ders saatlerini 1 saatten 2 saate çıkarmış ve ortaöğretimdeki beden eğitimi derslerinin 9,10,11. ve 12.sınıflarda 2’şer saat zorunlu olarak okutulmasına karar vererek uygulamaya geçirmiştir.

Yine çalışmamızda beden eğitimi ders saatinin gelmesinin özlemle beklenmesi hususunda sorulan “beden eğitimi dersini özlemle beklemem” olumsuz sorusuna verilen yanıtlarda ise (Tablo 3.4.de)**Kesinlikle Katılmıyorum** diyen öğrenci sayısı 559 olup %49,3 oranındayken **Tamamen Katılıyorum** diyen öğrenci sayısı 174 olup %15,4 lük

bir sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu durumda öğrencilerin beden eğitimi ders saatlerini özlemle bekledikleri ve beden eğitim spor dersine karşı olumlu tutumlar sergiledikleri gözlemlenmiştir. Bu maddeye ilişkin cinsiyetlerine göre öğrencilerin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Sınıflar bazında ise 9,11, ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$)anamlılık olduğu, ancak 10.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$)anamlılık olmadığı görülmüştür.(Tablo 3.4. de).Bu çalışmaya benzer bir çalışmada, ilköğretim ve lise öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutum puanlarını araştırmış ve lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%85,0) beden eğitiminden hoşlandığını belirtmiştir.³⁸ Erkeklerin mücadele gerektiren ve risk ögesi taşıyan fiziksel etkinliklere, kızların estetiği vurgulayan ve sosyal yeteneği geliştiren fiziksel etkinliklere katılmak istemeleri ve bu isteklerini gerçekleştirebildikleri beden eğitimi dersini özlemle beklemeleri doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir” sorusuna verilen yanıtlarda ise (Tablo 3.5.de) 397 öğrenci %35,0 yüzdelik dilimiyle **Tamamen Katılıyorum** cevabını vermiş olup, 192 öğrenci %16,9’luk oranla **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabını verdikleri görülmüştür. %20’lik bir orandaki öğrencilerin ise kararsız olması beden eğitimi dersinde öğrendiklerini gelecekte uygulamaya değer şeyler olup olmadığını anlayamamış olmasından kaynaklandığı ve bunun da önemli bir eksikliği ortaya çıkardığını kabul etmek gerekmektedir. Kız ve erkek öğrencilerin bu maddeye yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir(Tablo 3.5. de)Sınıflar düzeyinde baktığımızda ise 9.ve 12. sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$)anamlılık olduğu, 10.ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$)anamlılık

olmadığı bulunmuştur. Yapılan bir çalışmada kızları beden eğitimi dersini seçmeye sevk eden ya da sevk etmeyen nedenleri araştırmıştır.³⁹ Sonucunda beden eğitimi çalışmalarını seçmemek için kızlar tarafından verilen en önemli nedenler diğer konuların kariyer planları için daha önemli olması, programlarına uyduramamaları, okul dışında yeterince egzersiz yapmaları ve çok fazla rekabetin olmasıdır.

Tablo 3. 6. da, “beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor” sorusuna 415 öğrenci %36,6 oranla **Tamamen Katılıyorum**, %16,2 oranla 183 öğrenci **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabını vermişlerdir. Beden eğitimi dersinin öğrenciler için dayanışma ve işbirliği duygularının artırılması için önemli olduğu ve bunu gerçekleştirdiği yapılan araştırmaların sonucunda ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ilgili maddeye ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında 9,10, ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık vardır 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur. (Tablo 4).Günlük yaşantısında veya okul yaşantısında işbirliği ve dayanışma konusunda olumsuz tavırlar sergileyen çocukların bile beden eğitimi derslerine katılımı sonucunda bu olumsuz davranıştan kurtulduğu, yardımlaşma ve dayanışma sonucunda zor olan işlerin bile üstesinden gelinebildiğini fark ettiğine şahit olmuşuzdur. Bu şahitliğe öğrencilerin de katıldığı verilen cevaplardan fark edilmektedir.

Tablo 3.7. incelendiğinde, “öğrencilerin beden eğitimi dersinden nefret ediyorum” fikrine nasıl baktıkları sorulmuş olup alınan yanıtlar 780 öğrenci ve %68,8’lik oranla **Kesinlikle Katılmıyorum**, 78 öğrenci %6,9’luk oranla **Tamamen Katılıyorum** şeklinde tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları olumlu olarak görülmektedir. Çocuk yaşlarda beden eğitimi

dersine karşı geliştirilen olumsuz tutumun etkisinin olduğu araştırmalar neticesinde ortaya konulmuştur. Dolayısıyla beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutum geliştiren öğrencilerin ileriki yaşantılarında da bu tutumu devam ettirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ilgili maddeye ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında bütün sınıflarda istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlılık vardır. (Tablo 3.7.) Tutum belirli etkinliklere başlayıp başlamamayı ya da devam edip etmemeyi, belirli alanlarda başarılı olup olmamayı etkileyebilir.⁴⁰ Tutumlar erken yaşta başlar ve hayatın farklı evrelerinde çok farklı tutumlara sahip olunabilir. Tutumlar insanların hayatına yön vermede önemli rol oynamaktadır. Bireyin tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması oldukça önemlidir. Bu nedenle insanların tutumları önceden bilinirse olumlu olması yönünde önlemler alınabilir ve düzeltilebilir.

Çalışmamızda beden eğitimi dersi ile ilgili konuşulmasından hoşlanıp hoşlanmadıklarının tespiti için sorulan “beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor” sorusuna katılımcıların %58,8’lik dilimdeki 666 öğrenci **Kesinlikle Katılmıyorum** derken, %9,4’lük oranla 106 öğrenci **Tamamen Katılıyorum** şeklinde cevap verdikleri saptanmıştır (Tablo 3.8.). Bu sonuçlara göre beden eğitimi dersinden söz edilmesinden hiç hoşlanmayan öğrenci sayısı %10 bile değildir. Demek oluyor ki öğrencilerin beden eğitimi dersine ve dersle ilgili konuşulmasına karşı tutumları olumludur. Tablo 3.8. de beden eğitimi dersinden söz etmenin hoş gitmesi maddesine yönelik kız ve erkek öğrencilerinin tutumlarında karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Anketimizin aynı sorusuna verilen cevaplar sınıf değişkeni açısından incelendiğinde ise 9,10, ve

11.sınıflarda istatistiksel açıdan($p<0,05$) anlamlılık vardır. 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$)anlamlılık yoktur.(Tablo 3.8.). Carlson öğrenci tutumunun gelişimi üzerindeki etkilerin, kültürel (cinsiyet, vücut ve zihin farklılıkları), sosyal (aile, medya, spor ve beden eğitimi yaşantıları, beceri düzeyi ve kondisyon algıları ve akranlar) ve okulla ilişkili (öğretmenler) olduğunu açıklamıştır.⁴⁰

“Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim” maddesine 504 öğrenci %44,5’lik oranla **Tamamen Katılıyorum** derken 257 öğrenci %22,7’lik oranla **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabını vermişlerdir (Tablo 3.9.).Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bu maddenin karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlı bir fark tespit edilmemiştir(Tablo 3.9.). Oranlara bakıldığı zaman her gün beden eğitimi dersi yapılmasını isteyenlerin istemeyenlere göre iki kat fazla olduğunu görmekteyiz. Genel olarak bakıldığında verilen cevaplar birbirleriyle paralellik göstermektedir. Bu paralelliğin yönü ise beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Bu oranlar da bize göstermektedir ki öğrenciler beden eğitimi dersine karşı olumlu tutumlar sergilemektedir. Olumsuz tutum sergileyen öğrencilerin de olumsuz tutum sergileme sebepleri dikkatli bir şekilde incelenmeli ve bu olumsuzluklar çocuk yaştan itibaren ortadan kaldırılmalıdır. Bunun için de farklı yaş grupları için farklı araştırmalar yapıp sonuçları tüm idarecilere, beden eğitimi ve sporla uğraşan insanlara ve medyaya bildirilmeli gerekli tedbirler bilimsel yollarla alınmalıdır.

Çalışmamızda “beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum” maddesine (Tablo 3.10.) 737 öğrenci %65,0’lık oranla **Kesinlikle Katılmıyorum**derken, 89 öğrenci %7,9’luk düşük bir oranla **Tamamen Katılıyorum** cevabını vermiştir. Tablo 8’de kız ve erkek öğrencilerinin beden eğitimi dersinin gereksiz görülmesi maddesine yönelik karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan da $p<0,05$ düzeyinde anlamlı

olduğu görülmektedir. Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında 9,10, ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

İlgi ve gereksinimlere dayanan programlar, öğretmenin öğretmedeki etkinliği, öğrencileri anlaması ve beden eğitiminin gerekliliğine inanma öğrencilerin olumlu tutum kazanmalarında etken olduğu bulunmuştur.⁴¹ Öğrencilerin beden eğitimi dersini gereksiz görmemelerini sağlayabilmek için öncelikle bu işi yapan eğitimcilerin ve özellikle beden eğitimi öğretmenleri dersin gerekliliğine inanmalı ve öğrencilerini de inandırmalıdır. Bu sayede beden eğitimi dersine karşı olan tutumların da olumlu olması sağlanabilmelidir.

Yine çalışmamızda “beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum” sorusuna (Tablo 3.11.) **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabını %36,3'lük oranla 411 öğrenci, **Tamamen Katılıyorum** cevabını ise %20,1'lik oranla 228 öğrencinin verdiği görülmektedir. Bu oranlarda bize göstermektedir ki öğrenciler beden eğitimi derslerinde öğrendikleri günlük yaşantılarını kolaylaştırmakta ve onlara yardımcı olmaktadır .Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum sorusuna verilen cevapların kız ve erkek öğrenci gruplarına göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir(Tablo 3.11.).Yapılan bir araştırmada öğrencilerin 718'i (% 83,8) beden eğitimi ve spor derslerinin yararına inandıklarını,657 öğrenci (%75,7) zihinsel ve fiziksel gelişime katkısı olduğunu, 655 öğrenci (%76,4) derslerin ilgi ve yeteneklerine uygun yapıldığını belirtmişlerdir.³⁷ Günlük yaşantımızda öğrencilerin yaptıkları davranışları gözlemlerken çocuktan beklenmeyen bazı olumlu davranışları neden yaptığını ve nereden öğrendiğini sorduğumuzda beden eğitimi

dersinde öğrendiklerini ve bunun yaşantısını kolaylaştırdığını söylemesi derslerde öğrenilenlerin günlük yaşantılarını mutlaka bir şekilde kolaylaştırmaya yardımcı olduğunu göstermektedir. Yukarıdaki sonuçlarla araştırmamızın sonuçları örtüşmekte olup öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.12. de ise “beden eğitimi dersinin başarıyı artırdığına inanıyorum” diyen öğrencilerin sayısı **Tamamen Katılıyorum** 383 öğrenci %33,8 **Kesinlikle Katılmıyorum** diyen öğrenci sayısı ise 219 kişi ile %19,3 olduğu görülmektedir. Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin başarılarını artırdığına inanmaktadır. Öz güveni zayıf olan öğrencilerin beden eğitimi derslerindeki çalışmalarda, oyunlarda veya yarışmalarda başarılı oldukları zaman kendilerine olan özgüvenleri artmıştır. Bu artış sayesinde diğer derslerindeki başarıları da artmıştır. Çünkü herhangi bir konuda başarılı olamayacağına inanan öğrenci özgüvenini kaybeder ve çalışma azmini de yitirir. Böyle bir öğrencinin beden eğitimi dersindeki herhangi bir spor branşı ile ilgili bir tekniği çalışarak deneyerek başarabilmesi kendine olan özgüveni artırır ve çalışarak her şeyi başarabileceğini ispatlamış olur. Beden eğitimi dersinin başarıyı artırdığına inanıyorum sorusuna verilen cevapların cinsiyetlere göre karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 3.12.). Bu madde de sınıf değişkenleri incelendiğinde ise 10. ve 12. sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır. 9. ve 11. sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.

Yine bu çalışmada “beden eğitimi dersinin bir an önce bitmesini isterim” sorusuna **Kesinlikle Katılmıyorum** diyen öğrenciler %63,4 oranıyla 718 kişi **Tamamen Katılıyorum** diyen öğrenci sayısı ise %9,2’lik oranla 104 kişi olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar da beden eğitimi dersine giren öğrencilerin dersin bir an önce bitmesini

istemediklerini ve dersten sıkılmadıklarını göstermektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olumlu tutumları olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu maddeye ilişkin cinsiyetlerine göre öğrencilerin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir(Tablo 3.13.) Bir araştırma sonucuna göre öğrencilerin diğer teorik derslere oranla, beden eğitimi dersinden daha fazla haz aldığı, daha fazla eğlendiği sonucuna varılmıştır.⁴² Beden eğitimi dersinin sona ermesinden rahatsız olan öğrencilerin ders ne kadar çabuk geçti demeleri veya şimdi kim gidip ders dinleyecek diyerek birbirlerine serzenişte bulunmalarına sıkça rastlamışızdır.

Çalışmamızda ayrıca “beden eğitimi dersini seviyorum” anket sorusuna 625 öğrenci %55,2’lik oranla **Tamamen Katılıyorum** demişken, 111 öğrenci %9,8’lik oranla **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ilgili maddeye ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.(Tablo 3.14.).Bu çalışmaya benzer bir çalışmada, ilköğretim ve lise öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutum puanlarını araştırmış ve lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%85.0) beden eğitiminden hoşlandığını belirtmiştir.³⁸

Yine bu çalışma “beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım” sorusunu öğrencilerin %30,8’lik dilimle 349’u **Tamamen Katılıyorum** ve %17,3 oranıyla 196’sı **Kesinlikle Katılmıyorum** şeklinde cevapladıkları görülmektedir. Beden eğitimi dersinde öğrenilenlerin günlük yaşantıda uygulanmaya çalışılması maddesine yönelik öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre

karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan ($p>0,05$) **anlamli bir fark tespit edilmemiştir**. Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında **9,10, ve 12.sınıflarda** istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık varken 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur.(Tablo 3.15.).Buda göstermektedir ki öğrencilerin çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinde öğrendiklerini günlük yaşantılarında uygulamaya çalışmaktadır. Beden eğitimi dersinde iyi duruş alışkanlığı konusunda öğrenilenleri veya ağırlıkların nasıl kaldırılması gerektiği konusunda bilgilendirilen öğrenci günlük yaşantısında da uygular ve çevresindekilere anlatır. Aynı şekilde takım oyunlarında amaca ulaşabilmenin ancak yardımlaşma ve işbirliği ile mümkün olabileceğini anlayan çocuk günlük yaşamında da işbirliği ve yardımlaşmanın gerekliliğini fark eder ve uygular. Daha önemli olan bir husus ise beden eğitimi dersinde öğretilen sakatlanmalarda veya yaralanmalarda ilk yardımın nasıl yapılacağını öğrenen öğrenci günlük yaşantısında kaza geçiren bir kişiye yapılacak ilk yardımın nasıl olması gerektiğini bilir ve uygulamaya çalışır.

Tablo 3.16. da ise “beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım” sorusuna **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabı %48,0’lık oranla 544 öğrenci **Tamamen Katılıyorum** cevabını ise %10,4’lük oranla 118 öğrenci cevap vermiştir. Verilen cevaplardan çıkan sonuç ise öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevleri almaktan kaçınmamaktadır. Aksine diğer derslerle ilgili verilecek olan görevleri almaktan kaçınan öğrencilerin beden eğitimi dersiyle ilgili görevleri almak konusunda adeta birbirleriyle yarıştıkları gözlemlenmiştir. Bu maddeye ilişkin cinsiyetlerine göre öğrencilerin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir(Tablo 3.16.). Bu madde de sınıf değişkenleri incelendiğinde ise 10.sınıflarda istatistiksel açıdan

($p < 0,05$) anlamlılık vardır 9,11, ve 12 sınıflarda istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık yoktur.

“Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum” sorusuna **Tamamen Katılıyorum** diyen öğrenciler %35,6’lık oranla 403 kişi, **Kesinlikle Katılmıyorum** diyen öğrenciler ise %17,5’lik oranla 198 kişidir. Beden eğitimi dersinin ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanılması maddesine yönelik öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Ancak aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında **9,10, ve 12.sınıflarda** istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) anlamlılık olduğu, 11.sınıflarda ise istatistiksel açıdan ($p > 0,05$) anlamlılık olmadığı belirlenmiştir.(Tablo 3.17.).Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin kendilerine ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanmaktadır. Beden eğitimi derslerindeki oyunlarda veya yarışmalarda kurallara uymayı alışkanlık haline getiren öğrencilerin rakiplerine karşı hoşgörülü ve saygılı olması, rakiplerine karşı centilmence davranmaları çocuğu ahlaki açıdan geliştirir. Çünkü öğrenci bu tür davranışları derslerde sıkça yaşar ve görür. Bunun sonucunda da doğru olan davranışla yanlış olan davranışı gözlemleyerek tercihini olumlu olan davranıştan yana kullanır. Bunun sonucunda da dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrenir.

Tablo 3.18. incelendiğinde ise “beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum” diye sorulan anket sorusuna **Kesinlikle Katılmıyorum** diyenler 710 kişi ve %62,7 yüzdelik dilimdedir. Buna karşın **Tamamen Katılıyorum** diyen 108 kişi %9,5’lik oranda kalmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ilgili maddeye ilişkin tutumlarının

karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo 3.18.).Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında bütün sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.Bu araştırmaya benzer çalışmalarda; öğretmen davranışı ve müfredat programının içeriğinin olumlu ya da olumsuz şekillerde öğrencinin beden eğitimine karşı tutumunu etkilediğini bulmuştur. Öğrencinin beden eğitimine ilişkin tutumlarındaki en önemli faktörün öğretmen olduğu sonucuna varmıştır.⁴³ Bazı bilim adamlarının yaptıkları çalışmalarda beden eğitimi dersini seven öğrencilerin beden eğitimine ilişkin pozitif tutumlara sahip olduğu ve beden eğitimi öğretmenlerini iyi rol modeli olarak düşündükleri açıklanmıştır.⁴⁴ Beden eğitimi derslerindeki en olumlu deneyimler çeşitli aktiviteler sunmak, kazanma/başarı, iyi yapmak, katılmak, takım çalışması ve tatmin olma/eğlenme olarak sayılabilir.⁴⁰

Yine çalışmamız incelendiğinde “beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım” sorusuna **Tamamen Katılıyorum** %31,3'lük oranla 355 öğrenci, **Kesinlikle Katılmıyorum**%21,7'lik oranla 246 öğrencinin cevap verdiği görülmektedir. Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım maddesine yönelik öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel açıdan ($p>0,05$) **anlamlı bir fark tespit edilmemiştir** (Tablo 3.19.).

Tablo 3.20. de ise “arkadaşıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem” anket sorusuna 666 öğrenci (%58,8) **Kesinlikle Katılmıyorum** ve 126 öğrenci (%11,1) **Tamamen Katılıyorum** şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu maddeye ilişkin cinsiyetlerine göre öğrencilerin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında istatistiksel olarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. (Tablo

3.20.).Bu sonuçlara göre öğrencilerin büyük bir kısmı beden eğitimi derslerine katılmaları için arkadaşlarına tavsiyede bulunurlar. Nitekim yapılan bir çalışmada 11–13 yaşındaki kızların beden eğitimine erkeklerden daha fazla ilgi gösterdikleri, buna karşın 14 yaşından sonra bu ilginin erkeklerde kızlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra lise öğrenimine başlayan, fizik ve sekonder seks karakterleri gelişimi hızlanan kız öğrencilere aileleri tarafından baskı yapılabilmekte bu nedenle beden eğitimi dersine karşı kız öğrencilerin tutumları olumsuz etkilenebilmektedir.

“Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor” diye sorulan anket sorusuna **Tamamen Katılıyorum** cevabı %42,1’lik oranla 477 öğrenci tarafından ve **Kesinlikle Katılmıyorum** cevabı %14,8’lik oranla 168 öğrenci tarafından cevaplandığı tespit edilmiştir .Buda göstermektedir ki öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersinin kendilerine olan güvenlerini artırdığına inanmaktadır.Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor maddesine verilen cevapların kız ve erkek öğrenci gruplarına göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo 3.21.).9,10. ve 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır. 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur .Erkeklerin ve kızların beden eğitimine olan tutumlarının karşılaştırıldığı çalışmalarda, erkeklerin mücadele gerektiren ve tehlike unsuru taşıyan aktivitelere karşı daha olumlu tutumlar sergilediği açıklanmıştır.⁴⁵ Bu çalışmanın diğer bir sonucu da erkeklerin beden eğitimine ilişkin tutumlarının genellikle kızlarınkinden daha olumlu olmasıdır. Erkeklerin aktivitelere hissettikleri üstünlükten dolayı beden eğitimini sevdiklerini oldukça sık ifade ettiklerini açıklamıştır.⁴⁶ Bazı ilköğretim okullarında beden eğitimi dersinin yararları araştırılmış ve sonuç olarak beden eğitimi dersinin disiplinler arası bir

bilim olduğu, bireyler üzerinde fiziksel ve psikolojik yararlar sağlaması bakımından önemli olduğunu saptamıştır.⁴⁷

Tablo 3.22. incelendiğinde, “beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor” sorusuna verilen cevaplarda 687 öğrenci %60,6’lık oranla **Kesinlikle Katılmıyorum** derken 126 öğrenci %11,1’lik oranla **Tamamen Katılıyorum** cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre beden eğitimi dersine olumlu tutum besleyen öğrenciler, olumsuz tutumlarının neredeyse 6 katı olmuştur. Kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor maddesine yönelik verdikleri cevaplar incelendiğinde gruplar arasında $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo 3.22.). Liseli kızların beden eğitimindeki olumsuz tutumlarının nedeni olarak beden eğitimi öğretmenleri olduğunu açıklanmıştır. Liseli erkek ve kız öğrencilerin hem olumlu hem de olumsuz tutumlarının en önemli belirleyicilerinin benzer olduğunu açıkladı.⁴⁸ Bu çalışmada sadece cinsiyet göz önüne alındığında erkeklerin tutum puanlarının ortalamasını kızların tutum puanlarının ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum” sorusuna 552 öğrencinin %48,7’lik oranla **Tamamen Katılıyorum** derken, 142 öğrencinin %12,5’lik oranla **Kesinlikle Katılmıyorum** cevaplarını verdikleri görülmektedir. Beden eğitimi dersinde fiziksel etkinlikler yapacak olan öğrencilerin beden eğitimi dersinin olduğu günlerde sevinçli ve neşeli olmaları son derece doğaldır. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum sorusuna verilen cevapların kız ve erkek öğrenci gruplarına göre karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir. Yine aynı maddenin sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında bütün

sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır.(Tablo 3.23.) Okulun ilk yıllarında erkeklerin okula ilişkin tutumları kızlara oranla daha düşükken, yaşla birlikte sonraki sınıflarda erkek öğrencilerin okula ve beden eğitimi dersine karşı tutumlarının kızlara oranla daha çok arttığı belirtilmiştir.⁴⁵ Bu sonuçlarla bizim yaptığımız araştırmanın sonuçları da örtüşmektedir.

Yaptığımız bu çalışma “beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam” diye sorulan soruya 722 öğrencinin (%63,7) **Kesinlikle Katılmıyorum** ve 124 öğrencinin (%10,9) **Tamamen Katılıyorum** şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu değerlere göre öğrencilerin büyük bir kısmı beden eğitimi dersine katılmaktan zevk almakta ve derse karşı tutumları olumlu olmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ilgili maddeye ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında gruplar arasında $p<0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Aynı soruya verilen cevapların sınıf değişkenleri incelendiğinde ise 9,10, ve 11.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p<0,05$) anlamlılık vardır 12.sınıflarda istatistiksel açıdan ($p>0,05$) anlamlılık yoktur. (Tablo 3.24.).Literatürde bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmeyen çalışmalarda mevcuttur. Genellikle yaşı küçük çocukların beden eğitimine karşı yaşı büyük olanlara göre daha olumlu tutum gösterdiği belirtilmiştir.⁴⁹ Öğrenci tutumunun yaşla ilgisinin araştırıldığı çalışmalarda tutumun sınıf düzeyinin bir fonksiyonu olarak azaldığı bulunmuştur, yani sınıf düzeyi arttıkça öğrenci tutumu azalır. Çünkü öğrencinin yaşı arttıkça geleceği ile ilgili kaygıları, düşünceleri, istekleri ve beklentileri artmaktadır. Bu beklentiler sadece öğrencilerde değil aynı zamanda çocuğun çevresinde de artmaya başlar. Bu sebeplerden dolayı beden eğitimi dersine katılmaktan zevk alan öğrenci artık zevk almamaya başlar. Hatta daha önceki yıllarda okul takımında oynayan veya oynamak için çabalayan çocuk

için gireceği sınavlar hayatının en önemli olayı haline gelmiştir ve beden eğitimi dersi ve spor müsabakaları onun için bir engel olarak görülmeye başlamıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yaptığımız bu çalışmadan elde ettiğimiz verilere göre ortaöğretim öğrencilerin neredeyse tamamına yakını beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum beslemektedir. Ankete katılan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre elde edilen istatistiksel verilere göre belirlenmiş olan bu sonuç daha önce benzer çalışmalarda elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir. Aynı zamanda yaptığımız çalışmada önemli bir sonuç daha ortaya çıkmıştır. Öğrenciler beden eğitimi dersini gereksiz olarak görmemekte, başarısını artırmada önemli bir etken olduğunu, beden eğitimi derslerinde öğrendiklerinin günlük hayatta işine yarar şeyler olduğunu ve yaşantılarını kolaylaştırdıklarını ifade etmişlerdir. Sosyalleşme açısından, yardımlaşma, dayanışma ve işbirliğini geliştirme açısından da beden eğitimi derslerinin faydalı olduğunu ankete verdikleri cevaplardan anlamış oluyoruz. Beden eğitimi derslerinde dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrendiğini belirten öğrenci sayısının çok fazla olması memnuniyet veren bir sonuçtur. Elde ettiğimiz diğer bir sonuç ise beden eğitimi derslerinin öğrencilerde kendilerine olan güven duygusunu artırdığı yönündedir. Bu sonuç son derece önemlidir. Çünkü okul hayatında başarılı olabilmek için öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin son derece kuvvetli olması gerekmektedir. Bu öz güvenin artırılabilmesinde beden eğitimi derslerinin yeri ve önemi kesinlikle inkar edilemeyecek kadar değerlidir. Ayrıca beden eğitimi derslerinde öğrencilere verilen görev ve sorumluluklar onların sorumluluk üstlenebilen ve görevlerini yapabilen bireyler olarak yetiştirilebilmeleri açısından da önemli sonuçları ortaya çıkarmıştır.

Beden eğitimi derslerinin gerçekten amacına ulaşabilmesi için öncelikle beden eğitimi öğretmenlerinin bu amaçları çok iyi bilmesi, yaptıkları işi sevmeleri, işlerini

severek yapmaları son derece önemlidir. İşini sevmeden yapan öğretmen çocuklara faydalı olamayacağı gibi beden eğitimi dersine karşı olumsuz tavırlar takınılmasına da sebep olacaktır. Bu olumsuzluklar karşısında insanların beden eğitimi dersini gereksiz görmesi ve çocukları da bu yönde olumsuz etkilemeleri kaçınılmaz olmaktadır. Okulda beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutum sergileyen öğrencilerin büyük çoğunluğunun sebebi de aileleridir. Çünkü geçmiş yıllarda beden eğitimi öğretmeni sayısının yetersiz olduğu dönemlerde derslere diğer branş öğretmenleri girmekteydiler ve dersi beden eğitimi dersi olarak işlemekten uzaktılar. Onların da beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutumları sonucu eski nesiller beden eğitimi dersini her zaman gereksiz görmüşler ve çocuklarına da aynı şekilde aktarmışlardır. İşte bu olumsuzluklardan kurtulabilmek için beden eğitimi dersinin en verimli şekilde yapılabileceği ortamları hazırlamak, derslerde kullanılması gereken tüm araç ve gereçleri temin etmek, beden eğitimi dersini seven ve yaptığı işten zevk alabilen öğretmenler yetiştirmek son derece önemlidir. Bu sayede daha sağlıklı nesiller, daha başarılı sporcular yetiştirmemiz kolay olacaktır. Ülkemiz de sporda hak ettiği yeri almış olacaktır.

Erzurum ilinde yapmış olduğumuz bu çalışmanın ilköğretim ve ortaöğretimde çalışan beden eğitimi öğretmenlerine, antrenörlere ve idarecilere yardımcı bir kaynak olmasını diler, beden eğitimi ve sporun önemini insanlara açıklayacak çalışmaların artırılmasını dilerim.

KAYNAKLAR

- 1- ARACI H. Okullarda Beden Eğitimi: Öğretmenler ve Öğrenciler İçin. Ankara: Bağırhan Yayın Evi, 1999
- 2-<http://sporegitimi.com/index.php/tr/beden-egitimi-uzerine-durum-degerlendirme-yazilari-ve-oneriler/ders-saatleri-hakkinda-gorus> 25 Şubat 2012
- 3- http://tr.wikipedia.org/wiki/Beden_e%C4%9Fitimi 25 Şubat 2012
- 4-Yaylacı F. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi:1998, 1: 95-106
- 5- Güven, Ö. Türklerde Spor Kültürü, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1992: 57.
- 6- Fişek, K. 100 Soruda Spor Tarihi. İstanbul: Gerçek Yayınevi. 1985.
- 7- Gökdağ, C. : Beden Terbiyesinin Okullara Girişi, Beden Terbiyesi Spor Dergisi, 1939: İkinci Kanun s.5-27
- 8- Okan , K. Türk Spor Tarihi, Ankara Mektupla Öğretim Yay. 1975: 6.
- 9-Tayga, Y. (Çevrim içi) [www.belgeler.com/3./ortaogretim-ogrencilerinin-beden - egitimi-ders](http://www.belgeler.com/3./ortaogretim-ogrencilerinin-beden-egitimi-ders)
- 10- Bilge,N. : Türkiyede Beden Eğitimi Öğretmenin Yetiştirilmesi, Ankara Kültür Bakanlığı Yayınları ,1989 : s.3
- 11- Unat,R.Faik. Türk Eğitim Sisteminin Gelişimine Tarihi Bir Bakış. Ankara M.E. Basımevi, 1964: 137.
- 12- Tarcın,S.Sırrı : Beden Terbiyesi Tarihi, Maarif Vekaleti Devlet Matbaası, 1928: 140
- 13- Hiçyılmaz,E. Sporda Batılılaşma Hareketleri, Eseniş Lisesi Koruma ve Yaşatma derneği, İstanbul, Eğitim ve Spor Yayını, 1983: 1.
- 14- Vola Somali. Beşiktaş Tarihi, İstanbul 1978: 203

- 15- Güven, A. Ansiklopedik Spor Dünyası, İstanbul, Yelken Matbaası, 1982: 930.
- 16- Tezcan, M. Atatürk ve Spor, Eğitim ve Bilim Dergisi, 1982: Kasım 40, 19.
- 17- Doğan, H. : Türk Orta Öğretim Sisteminin Değerlendirilmesi, İstanbul, 1972: 119.
- 18- Can, Y. Beden Eğitimi ve Spor Pedogojisinin Güncel Sorunları. I. Uluslar arası Beden Eğitimi ve Spor Pedogojisinin Güncel Sorunları Paneli, 29-30 Mayıs 1995:
- 19- Tamer, K. (1987). “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi”. Anadolu Üniversitesi Eskişehir, Açık öğretim Fakültesi Yayınları.
- 20-ERKAL, M., Sosyolojik Açıdan Spor, İstanbul, Filiz Kitapevi, 1982:
- 21- Karagöl, T. : Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri, Temmuz 1993, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 589, 9.
- 22- Taşmektepligil, Y. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2006: IV (4) 139-147
- 23-AÇIKADA, E. 1987: (Çevrim içi) www.sporbilim.com/is=icerik&katid=111
- 24- Özbakır, İ. Sivas İli Özel ve Devlet İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerin Beden eğitimi dersine bakış açıları ve beklentilerinin karşılaştırılması sağlık bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Sivas 2006
- Bucher, Charles A: Wuest, Deborah A. Foundations Of Physical Education. And Sport, St. Louis-Toronto-Santa-Clara: Times Mirror/Mosby Colloge Publishing, 1987.
- 25- Tezcan, M. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/500/5979.pdf>
- 26- Akdenk, M.: Okul Öncesi ve İlköğretimde Oyun, Beden Eğitimi ve Spor Van,1995
- 27- Tamer,K.:Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi,T.C.Anadolu Üniversitesi Yayınları,Ankara,1982
- 28- Akgün, N. Ergen, E., Ertat, A., GĞleğen, Ç., Çolakoğlu, H., Emlek, Y., Barın, E. ve Yazıcıoğlu . (1986). 11-17 Yaşları Arasındaki Çocuklarda Kardiyo-respirator ve

Motorsal Fiziksel Uyum Değerleri ve Çeşitli Vücut Ölçümleriyle ilgili Preliminer

Sonuçlar, I. Millî Spor Hekimliği Kongresi, İzmir. 22-23 Eylül.

29-Erikson,E. (1956) -www.çorlupsikiyatri.com/index.php/component/.../74-normal-seyir-erikson-1956

30-Papalia&OLDS,(1992) www.angelfire.com/ab7/zihinselgelisim/ergen.htm

31- Steinberg,Belfky,Meyer (1991) www.angelfire.com/ab7/zihinselgelisim/ergen.htm

32- ARIK IA. Motivasyon ve Heyecana Giriş. İstanbul, Çantay Yayınevi. 1996; 313–15.

33-Karabekiroğlu, K. <http://www.cocukhayat.com/yazi/ahlak.html> Colby A, Kohlberg K (Eds.) (1987). The measurement of moral judgment (2 Vols.). New York:Cambridge University Press

34- Güllü, M. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Tezi Ankara 2007

35- Sarpkaya, T. (1998). Gençlik ve Spor Üzerine Uygulamalar- Yeni Yaklaşımlar. Ankara: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları.

36- Binbaşoğlu, C., Öğrenme Psikolojisi. Ankara: 1990: Alkım Yayınları,

37- Şirinkan, A. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/besyo/article/viewArticle/995>

38- Hünük, D. Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe

Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Ankara 2006, Silverman, S., Subramaniam, P. R. Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity:

A Review of Measurement Issues and Outcomes. Journal of Teaching in Physical Education. Volume:19, Number:1, 1999

39-Browne, J.R. (1992). Reasons For The Selection or Non-Selection of Physical Education Studies By Year 12 Girls. Journal of Teaching Physical Education. 11, 402-410

40- Girgin Holoğlu, O. İlköğretim İkinci Kademedeki Öğretim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Bursa 2006 Chung,M, Phillips,D. “The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students”. The Physical Educator. Volume:59, Number:3 (2002).

41- Koç, Y. İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Fiziksel Uygunlukları İle Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi Ankara 2009 Luke, M.D. and Cope, L.D. (1994). Student Attitudes Toward Teacher Behavior and Program Content in School Physical Education. The Physical Educator, 51, (1), 57-65

42- Ryan, S., Fleming, D. ve Maina, M. (2003). Attitudes of Middle School Students Toward Their Physical Education Teachers and Classes. Physical Educator, 60, (2), 28-43.

43- Figgley, G. E. (1985). Determinants of attitudes toward Physical Education. Journal of Teaching Physical Education, 4, (4), 229-240.-37. Smoll F. L ., Schutz, R. W Children' Attitudes Toward Physical Activity: A Longitudinal Analysis Journal of Sport Psychology. 2, 137-147, 1980.

- 44- Why Students Hate, Tolerate or Love GYM: A Study of Attitude Formation And Associated Behaviors in Physical Education. (Ph.D Thesis, University of Massachusetts) Dissertation Abstracts International
- 45- Smoll F. L ., Schutz, R. W Children' Attitudes Toward Physical Activity: A Longitudinal Analysis Journal of Sport Psychology. 2, 137-147, 1980
- 46- Tannehill, D., Romar, J., O'Sullivan, M., England, K., Rosenberg, D. Attitudes Toward Physical Education: Their Impact on How Physical Education Teachers Make Sense of Their Work. Journal of Teaching in Physical Education. 13, 406-420,1994
- 47- Tekin M., "Özel İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere Göre Beden Eğitimi Dersi hakkındaki Tutum ve Görüşleri" Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 993-996 syf, Kasım, Muğla, 2006
- 48- Kumartaşlı, M. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilimdalı Doktora Tezi Ankara 2010
- 49- Luke, M.D. and Sinclair, G.D. (1991). Gender Differences in Adolescents' Attitudes Toward School Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education, 11
- 49- Wersch, A. V., Trew, K., Turner, I. Post- Primary School Pupils' Interests in Physical Education: Age and Gender Differences. British Journal of Educational Psychology. 62, 56-72, 1992

EKLER

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ (BEDTÖ)

GENEL BİLGİ

Asıl formu: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Geliştirenler: Z. Pehlivan

Kaynak: Pehlivan, Z.(1998).Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği. 5.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, ‘5-7 Kasım 1998’,Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Bildiri Özetleri Kitabı.

TESTİN KISA TANITIMI

Ölçeğin davranış/niteliği: Öğrencinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ölçer

Ölçek türü: Kendini değerlendirme ölçeği. Gurup olarak uygulanabilir.

Kimlere uygulanabileceği: İlköğretim ikinci kademesi ile ortaöğretim öğrencilerine uygulanabilir.

Uygulama süresi: Zaman sınırlaması yok. Yaklaşık 10-15 dakikada tamamlanabilir.

Kapsamı: 22 maddeden oluşan, 1-5 arası puanlanan likert tipi tek boyutlu bir ölçektir.

Güvenirliği: Ölçeğin alfa güvenirlik katsayısı (Cronbah Alpha) .94 olarak bulunmuştur.

Geçerlilik: Ölçeğin yüksek iç tutarlık katsayısına sahip olması, “kapsam geçerliliği” nin dolaylı olarak görülmüş ve yapılan faktör analizi, ölçeğin yapı geçerliliğinin kanıtı olarak kabul edilmiştir.

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ (BEDTÖ)

Aşağıda sıralanan maddeler sizin için “Beden Eğitimi Dersi”ne yönelik tutumlarınızı ifade etmektedir. Her cümleyi dikkatle okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu karşısındaki kutucuğun içine (X) işaretiyle lütfen belirtiniz.

Sinan TAVLAŞ

(1) Kesinlikle katılmıyorum

Rıfkı Salim Burçak Kız Meslek Lisesi

(2) Katılmıyorum

Beden Eğitimi Öğretmeni

(3) Kararsızım

(4) Katılıyorum

(5) Tamamen katılıyorum

Sınıf: (9) (10) (11) (12)

Cinsiyet: (K) (E)

Az

Çok

1.Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.Beden eğitimi dersini özlemle beklemem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

5. Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum.(1) (2) (3) (4) (5)
6. Beden eğitimi dersinden söz etmek (1) (2) (3) (4) (5)
hoşuma gitmiyor.
7. Beden eğitimi dersinin (1) (2) (3) (4) (5)
her gün yapılmasını isterim.
8. Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum. (1) (2) (3) (4) (5)
9. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin (1) (2) (3) (4) (5)
günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum.
10. Beden eğitimi dersinin başarımları (1) (2) (3) (4) (5)
artırdığına inanıyorum.
11. Beden eğitimi dersinin (1) (2) (3) (4) (5)
Biran önce bitmesini isterim.
12. Beden eğitimi dersini seviyorum. (1) (2) (3) (4) (5)
13. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük (1) (2) (3) (4) (5)
yaşantımda uygulamaya çalışırım.
14. Beden eğitimi dersiyle ilgili (1) (2) (3) (4) (5)
verilen görevlerden kendimi saklarım.
15. Beden eğitimi dersinin bana (1) (2) (3) (4) (5)
ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği
ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum.
16. Beden eğitimi dersi olmazsa (1) (2) (3) (4) (5)
daha mutlu olurum.
17. Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi (1) (2) (3) (4) (5)
başkalarıyla paylaşıyorum.

18. Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19. Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20. Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)